

Sisäministeriö
kirjaamo@intermin.fi
linda.viitala@intermin.fi

Viite: lausuntopyyntöne 1.9.2016, SM061:00/2015

HE LUONNOS LAIKSI PELASTUSTOIMEN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäministeriön pelastusosasto on pyytänyt Suomen Palopäälystöliiton lausuntoa hallituksen esityksen luonnoksesta pelastustoimen järjestämisestä. Suomen Palopäälystöliitto piti lausuttavana olevaa asiaa niin merkittävänä, että liitto keräsi jäsenistönsä käsityksiä kyselyllä 5.–19.10.2016 ja sai jäsenistön yhteisen käsityksen pohjaksi yhteensä 270 vastausta 21 pelastustoimen alueelta.

Erityisesti liitto kiinnittää lausunnossaan huomiota järjestämislakiluonnoksen pykälisiin 2–7, 9, 11, 12 ja 17. Suomen Palopäälystöliitto esittää lausuntonaan seuraavaa:

- Pelastustoimen järjestämistä koskevien päätösten vaikutusta palveluiden yhdenvertaisuuteen ja taloudellisuuteen tulee arvioida ja tarvittaessa päätöksiä tulee voida muuttaa.
- Kaikilla pelastustoimen alueilla tulee olla riittävä, pelastustoimelle kohdennettu rahoitus, joka perustuu alueen riskeihin ja palvelutarpeeseen.
- Tilaaja-tuottaja-malli lisää hallintoa eikä sovellu pelastustoimen palveluiden tuottamiseen, koska palveluissa ei ole aitoa kilpailua.
- Pelastustoimen kannalta merkittäviä hankintoja ei saa lykätä perustettavalla uudelle organisaatiolle.
- Valtakunnallisen yhdenmukaisuuden ja alueellisten erityispiirteiden väliltä tulee löytää kultainen keskitie molempien huomioimiseen.
- Pelastustoimen tulee olla edustettuna myös palveluiden järjestämispuolella ja sillä tulee olla päätösvalta omasta palvelutuotannostaan.

Pelastuslain uudistaminen on vasta aluillaan, joten vielä ei ole määritelty, mitä pelastustoimen palveluita asiakkaille tuotetaan. Tämän vuoksi hallintomallin tarkoituksenmukaisuutta ei voida vielä kokonaisuutena arvioida. Lisäksi nyt lausunnon kohteena olevassa laissa on riippuvuuksia myös muuhun vireillä olevaan lainsäädäntömuutokseen. Järjestämislain viimeistelyssä tuleekin olla erittäin huolellinen, että hallitusohjelmassa esille tuotu sääntelyn vähentäminen ja palvelujen yhdenvertaisuus toteutuvat.

Valtiolta maakunnille tuleva rahoitus on yleiskatteellista. On kuitenkin perusteltua syytä pitää epätodennäköisenä, että pelastuslaitokset saisivat maakunniltaan enemmän rahaa kuin niille laskentaperusteena olevan asukasluvun mukaan kuu-

luu. Tämän vuoksi pelastustoimen rahoituksen laskentaperusteella on merkitystä maakunnan lisäksi huomattavasti myös alueellisille pelastuslaitoksille.

94 % eli lähes kaikki vastaajat pitävät vain asukaslukuun perustuvaa rahoitusmallia huonona. Pelastustoimen valtaenemmistö (57 %) toivoo rahoituksen perustaksi pelastustoimen omaa mittaristoa, jossa merkittävin painoarvo annettaisiin valtakunnallisesti yhteismitalliselle riskinarviolle ja alueelliselle operatiiviselle saavutettavuudelle, esimerkiksi harvaan asutuilla alueilla. Myös sosiaali- ja terveystoimen rahoituksen laskentaperuste hieman eri painotuksin saa jäsenistöltä kannatusta (27 %).

Järjestämislaissa esitetyn tilaaja-tuottaja-mallin hyväksi puoleksi nähdään se, että tuottajalla on selkeä käsitys tehtävistä ja mitä sen palveluilta odotetaan. Tilaajan roolina on asettaa odotukset, joihin on sidottu myös talous. Kuitenkin 37 % piti tilaaja-tuottaja-mallia melko tai todella huonona ja vain 19 % melko tai todella hyvänä. Mallin merkittävimmäksi huonoksi puoleksi nostettiin se, ettei pelastustoimen palveluilla ole aitoja markkinoita, joilta palveluita ostetaan tuottajilta. Mallin nähtiin myös luovan kaksinkertaista hallintoa ja edellyttävän pelastustoimelta nykyistä selvästi vahvempaa hankintaosaamista. Toimintavalmiuden ja varautumisen palveluita on haastavaa kvantifioida ja yhteismitallistaa, mikä tekee niiden tilaamisesta vaikeaa.

Ulkoiselle asiakkaalle suunnatuissa palveluissa kuntakentällä on tilaaja-tuottaja-mallista pitkä kokemus ja suuret kaupungit (esim. Espoo ja Tampere), joissa tätä on toteutettu, ovat purkaneet rakenteen tehottomana.

On myös havaittavissa, että kunnat lykkäävät investointejaan, mikä aiheuttaa perustettavalla maakunnalle ja palvelulaitokselle merkittäviä kustannuspaineita toiminnan käynnistyessä. Pelastustoimen kannalta merkittäviä hankintoja ei saa lykätä perustettavalla uudelle organisaatiolle.

Suomen Palopäälystöliiton jäsenistö hajaantui vahvasti kysymyksessä: "Jos vahvan maakuntahallinnon ja vahvan valtakunnallisesti keskitetyn ohjauksen välillä on ristiriita, kumman periaatteen tulisi olla vahvempi?". Pelastustoiminnan ja ensihoidon palveluissa alueellisten erityispiirteiden tulisi määritellä palvelutuotantoa voimakkaammin kuin valtakunnallisen yhdenmukaisuuden. Valvontatoiminnan, turvallisuusviestinnän ja varautumisen osalta valtakunnallista yhdenmukaisuutta korostettiin kuitenkin enemmän.

Hallitusohjelmassa on sisäisen turvallisuuden osalta todettu, että uudistuksia tehdään asiakaslähtöisesti ja alueellista yhdenvertaisuutta edistäen. Nyt muodostettavat itsehallintoalueet, eli maakunnat, ovat keskenään hyvin eriarvoisessa asemassa ja asukaspohjaltaan merkittävästi erikokoisia. Lisäksi järjestämisvastuussa oleva maakunta joutuu rakentamaan erillisen organisaatiotason palvelujen tuottamiseksi. On tärkeää muistaa ja varmistaa, että rakennemuutos edistää pelastustoimen uudistamishankkeen tavoitteita kustannustehokkaasta, yhtenäisestä ja laadukkaasta pelastustoimesta koko maassa sekä varmistaa pelastustoimen resurssien tehokkaan käytön niin, että pelastustoimen toimintavalmius ei heikkenisi.

Hallitusohjelmassa on lisäksi tuotu esille, että pelastustoiminnan ja varautumisen valtakunnallista johtamista, suunnittelua, ohjausta, valvontaa ja koordinoitua vahvistetaan ja parannetaan valtakunnan tason pelastusviranomaisten toimesta. Lisäksi selkeytetään pelastustoiminnan ja siviiliviranomaisten johtamista sekä koordinoitua laaja-alaisten uhkien torjunnassa. On tuotu esille, että kunnallinen itsehallinto on aiheuttanut valtakunnalliselle palveluiden yhdenmukaisuudelle haasteita. On tärkeää varmistaa, etteivät samat haasteet seuraa myös maakunnallisessa itsehallinnossa.

Tulevia maakuntia organisoitaessa pelastustoimen kannalta pidettiin hyvin tärkeänä, että pelastustoimi on edustettuna myös järjestämispuolella, ei vain palvelulaitoksessa tuottajana. Myös korvamerkitty rahoitus nähtiin toimintaedellytysten kannalta hyvin merkittävänä asiana. Kuntien varautumisen tukemisesta ja ensihoitopalveluiden tuottamisesta haluttiin pitää vahvasti kiinni.

Tuottamisvastuussa oleville palvelulaitoksille toivottiin annettavan pelastustoiminnan ja onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden suunnittelu- ja koordinoituvastuu. Varautumisen ja väestönsuojelun tehtävien suunnittelu- ja koordinoituvastuu toivottiin sen sijaan annettavaksi järjestämisvastuussa oleville viidelle maakunnalle. Ensihoitopalveluiden suunnittelu- ja koordinaatiovastuuta järjestämisvastuumaakunnille esitti 48 % vastaajista ja palvelulaitoksille 44 % vastaajista.

Suomen Palopäälystöliitto liittää lausuntoon jäsenkyselynsä tulokset ja antaa niihin liittyen mielellään lisätietoja.

Yhteistyöterveisin

Suomen Palopäälystöliitto – Finlands Brandbefälsförbund ry

Jari Sainio
puheenjohtaja

Ari Keijonen
toiminnanjohtaja

Liitteet

1. Kooste kyselystä pelastustoimen järjestämislakiin liittyen
2. Avoimet vastaukset kyselystä pelastustoimen järjestämislakiin liittyen

Kysely pelastustoimen järjestämislaista

SUOMEN PALOPÄÄLLYSTÖLIITTO
FINLANDS BRANDBEFÄLSFÖRBUND

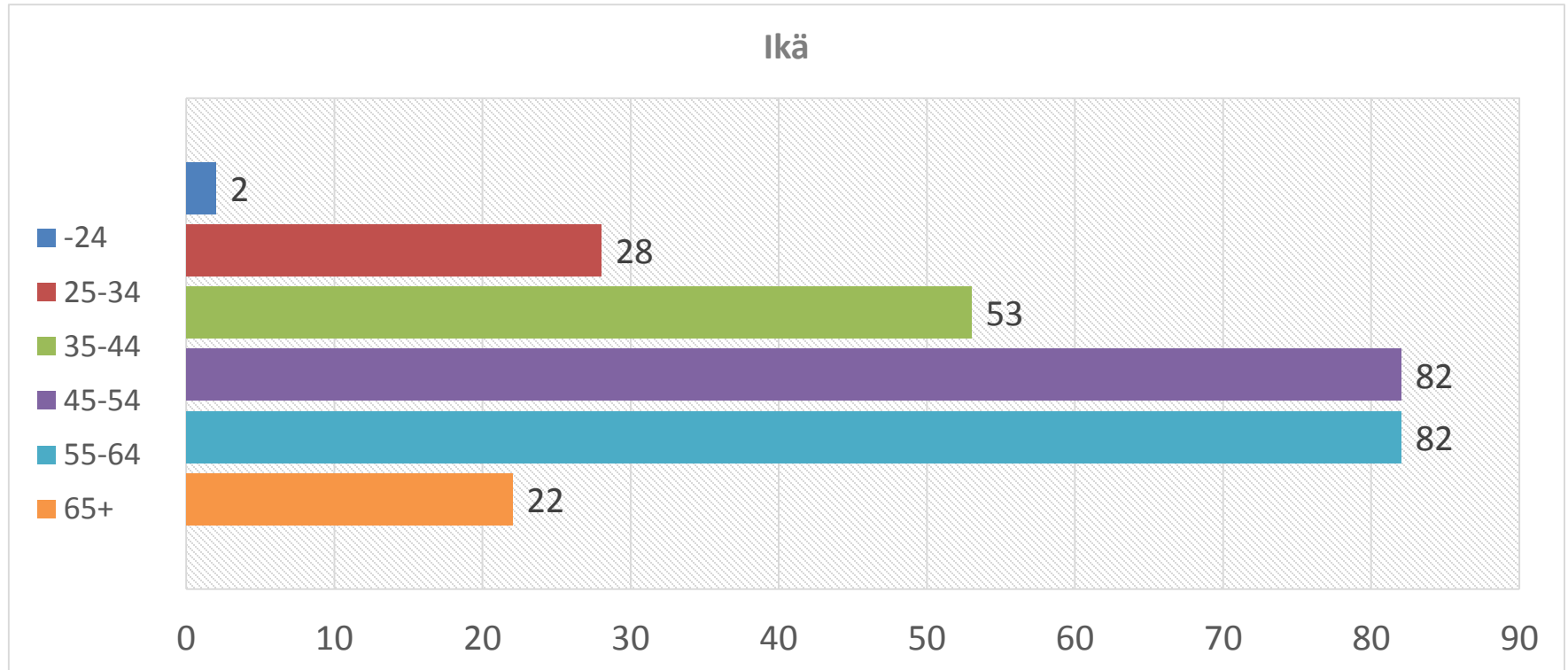
Perustiedot kyselystä

- Kyselyn laatimiseen osallistui Palopäälystöliiton toimisto ja liittohallitus.
- Kyselyn tarkoituksena oli tuottaa tietoa Palopäälystöliiton pelastustoimen järjestämislakia koskevaa lausuntoa ja ministeriön siihen liittyvää valmistelua varten.
- Kyselyyn vastasi 5.–19.10.2016 välillä 270 vastaajaa.

Vastaajien taustatiedot

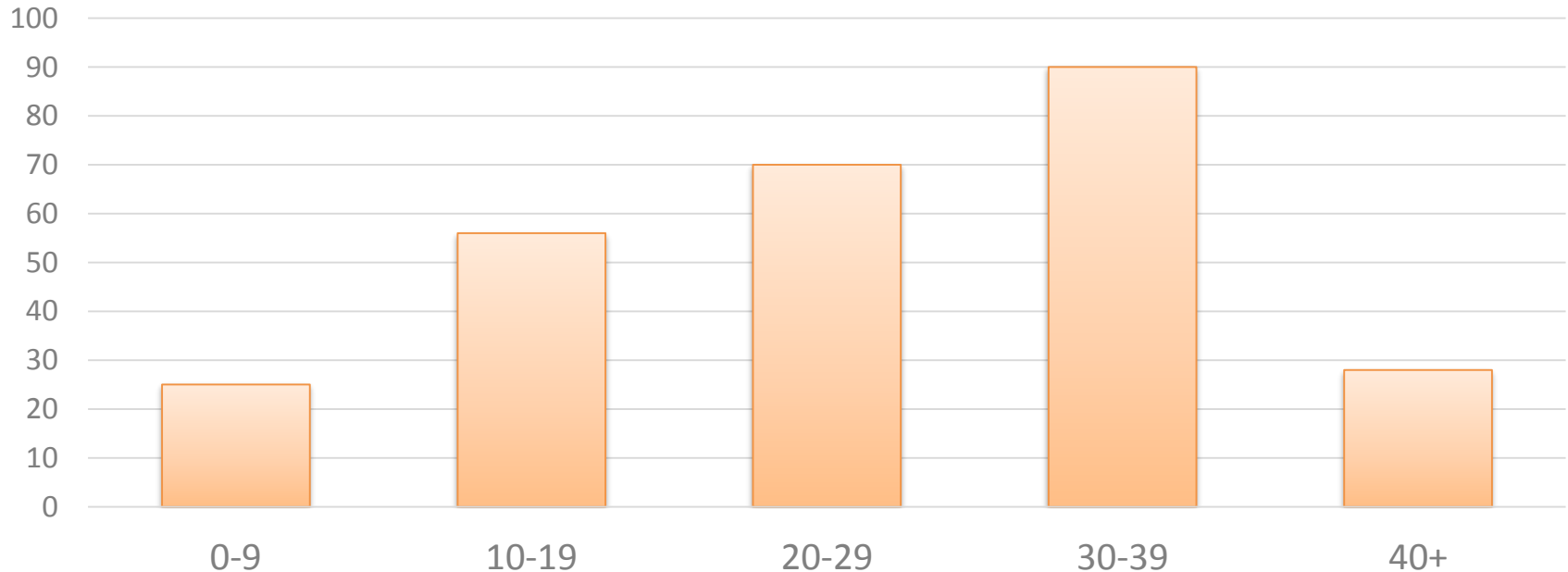
Vastaajien taustatiedot: ikä

- Vastaajien ikäjakauma vastaa Palopäälystöliiton yleistä vastaajaprofiilia.
- Suurimmat vastaajaikäryhmät ovat 45-54- ja 55-64-vuotiaat ja mediaani-ikäryhmä on 45-54-vuotiaat.

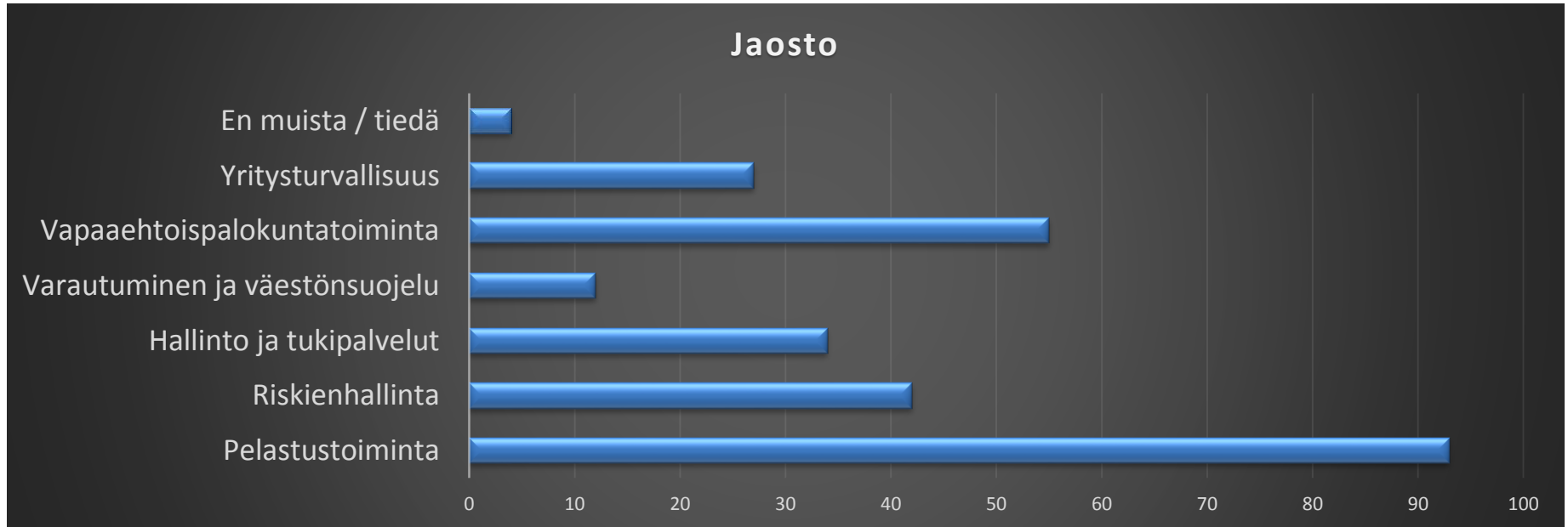
Vastaajien taustatiedot: ”Kuinka monta vuotta olet toiminut pelastusalalla?”

Kuinka monta vuotta olet toiminut pelastusalalla?

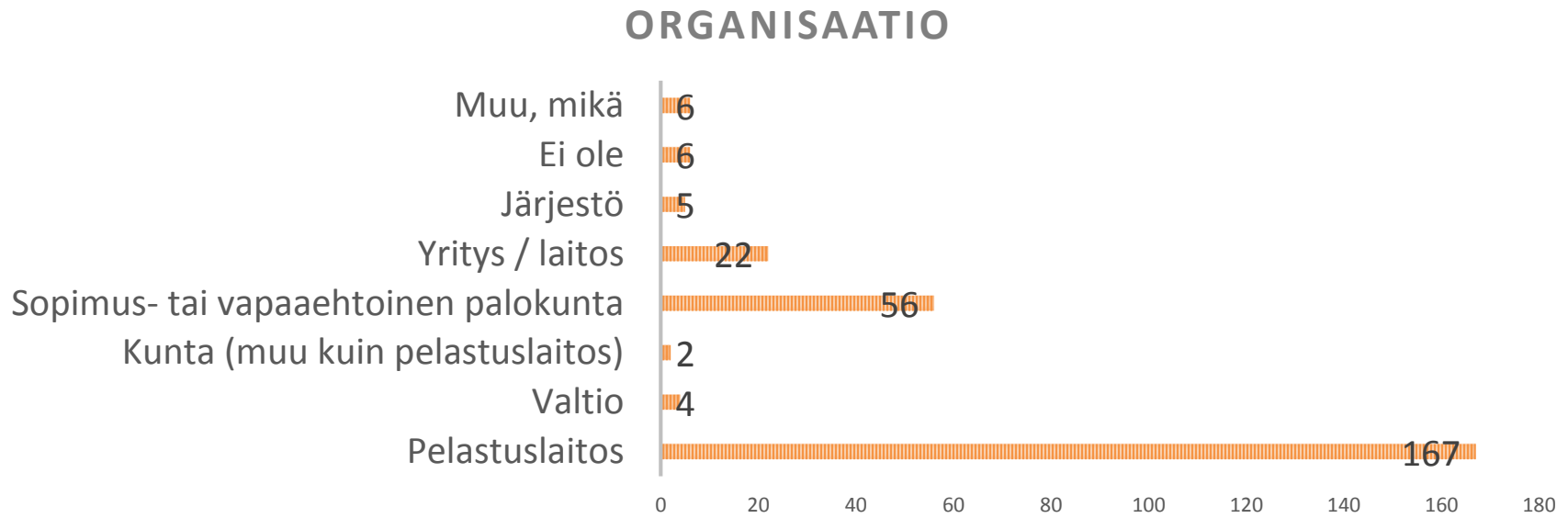
- Vastaajilla on pääsääntöisesti pitkä kokemus pelastusalalta

Vastaajien taustatiedot: jaosto

- Vastaajien jaostorakenne vastaa liiton jäsenistön jaostorakennetta ja edustaa hyvin ”kentän” ääntä.
- Hallinto ja tukipalvelut -jaosto on jaostoista aktiivisin (28 %), Varautuminen ja väestönsuojelu tulee perässä (18 %) ja seuraavina Pelastustoiminta ja Vapaaehtoispalokuntatoiminta (16 %), Riskienhallinta (15 %) ja Yritysturvallisuus (9 %).
- Yritysturvallisuus-jaoston vähäisempää vastausprosenttia selittää kyselyn pelastustoimikeskeisyys.

Vastaajien taustatiedot: organisaatio

- Vastaajista 62 % on pelastuslaitoksista ja 21 % sopimuspalokunnista
- Yritysten ja laitosten edustajia on 8 % ja muita vastaajia 9 %.

Vastaajien taustatiedot: ”Missä pelastuslaitoksessa tai millä pelastustoimen alueella työpaikkasi sijaitsee?”

Alue	Vastaajia	Alue	Vastaajia	Alue	Vastaajia
Helsinki	33	Etelä-Karjala	14	Keski-Pohjanmaa	5
Länsi-Uusimaa	24	Etelä-Savo	3	Pohjois-Savo	6
Keski-Uusimaa	13	Keski-Suomi	19	Pohjois-Karjala	6
Itä-Uusimaa	5	Pirkanmaa	30	Jokilaaksot	6
Varsinais-Suomi	23	Satakunta	16	Kainuu	0
Kanta-Häme	8	Etelä-Pohjanmaa	6	Oulu-Koillismaa	14
Päijät-Häme	6	Pohjanmaa	6	Lappi	8
Kymenlaakso	11				

- Yksittäisistä alueista eniten vastaajia on Helsingistä, mutta myös muut suuret pelastustoimen alueet ovat hyvin edustettuina
- Kainuusta ei tullut yhtään vastausta, mutta muuten kaikki pelastustoimen alueet ovat edustettuina.

Sisältökysymykset

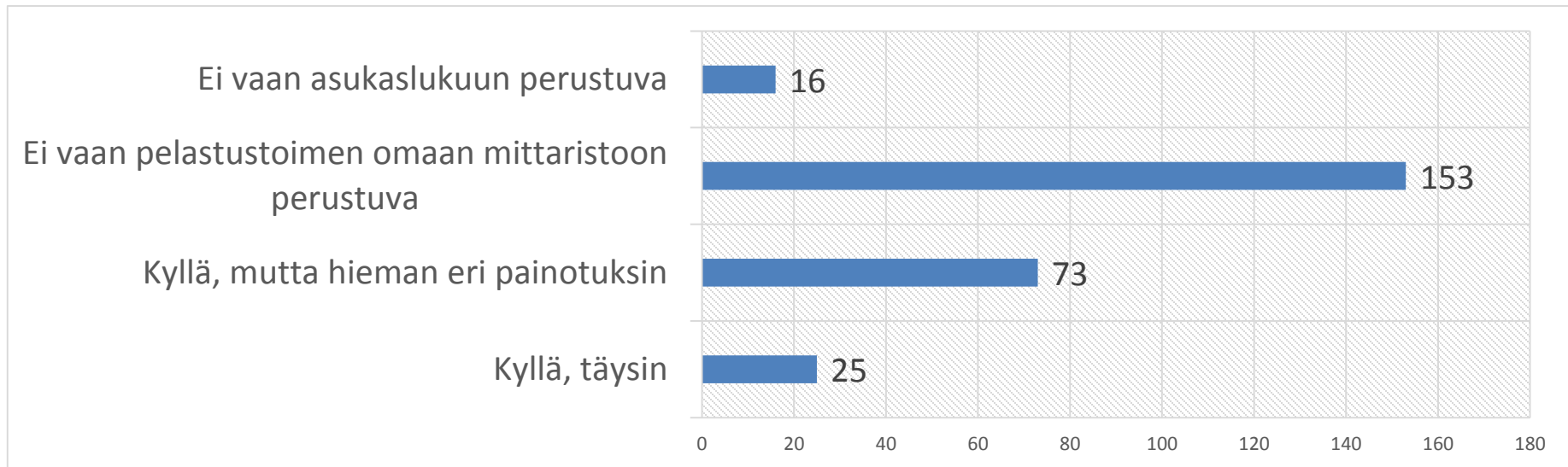

Maakuntien rahoituslakuonnoksessa pelastustoimen rahoituksen jakoperusteena on käytetty asukaslukua ja vain sitä. Miten tärkeänä pidät seuraavien asioiden huomioimista pelastustoimen rahoituksen jakoperusteissa? (1 = Ei lainkaan tärkeää, 5 = Erittäin tärkeää)

	1	2	3	4	5	ka
Valtakunnallisesti yhteismitallisen alueellisen riskinarvion antamat perusteet	6	15	67	105	68	3,82
Alueellinen operatiivinen saavutettavuus	11	18	43	120	65	3,82
Asukasluku	10	28	63	97	66	3,69
Väestörakenne ja erityisryhmiin kuuluvien määrä / osuus	10	23	85	96	47	3,56
Onnettomuushistoria	9	24	87	108	28	3,48
Sosio-ekonomisin perustein painotettu asukasluku	17	43	90	77	33	3,25

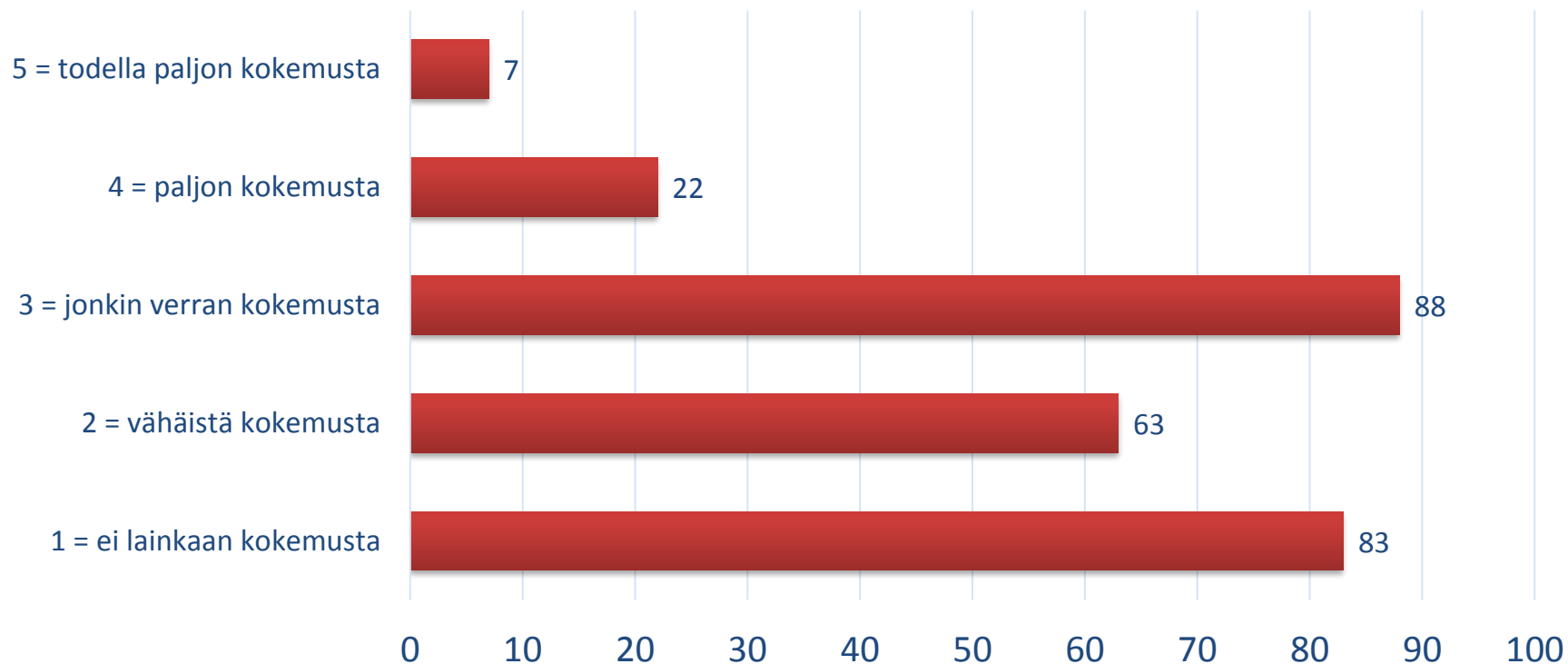
- Kaikkia esitettyjä rahoitusperusteita painotettiin melko paljon, mutta tärkeimpinä pidettiin valtakunnallista riskinarviota, alueen operatiivista saavutettavuutta ja asukaslukua.
- Avoimissa vastauksissa nostettiin esiin myös erityisriskikohteet rahoitusperusteena

Terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuollon sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelujen laskennallista rahoitusta määritetään palvelujen käyttöä kuvaavien tarvetekijöiden, vieraskielisyyden ja asukastiheyden perusteella. Tulisiko laskennallisten perusteiden olla sama kuin sote-palveluissa?

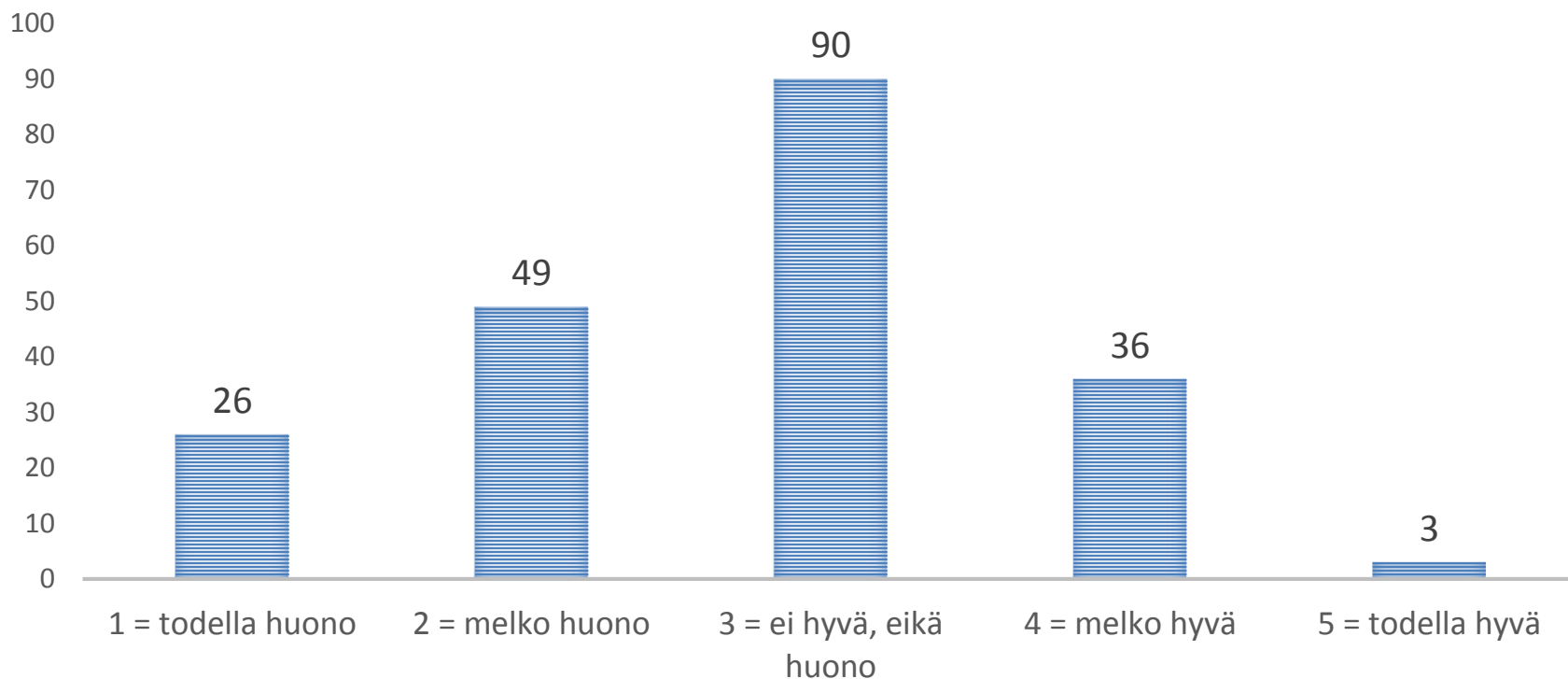
- 85 % vastaajista käyttäisi rahoitusperusteena pelastustoimen omaa mittaristoa tai painottaisi sote-rahoitusperusteena olevaa mittaristoa eri tavoin.
- 6 % vastaajista käyttäisi rahoitusperusteena ainoastaan asukaslukua ja 9 % vastaajista käyttäisi soten rahoitusjakoperustetta.

Onko sinulla kokemusta tilaaja-tuottaja-mallin käyttämisestä palvelutuotannossa?

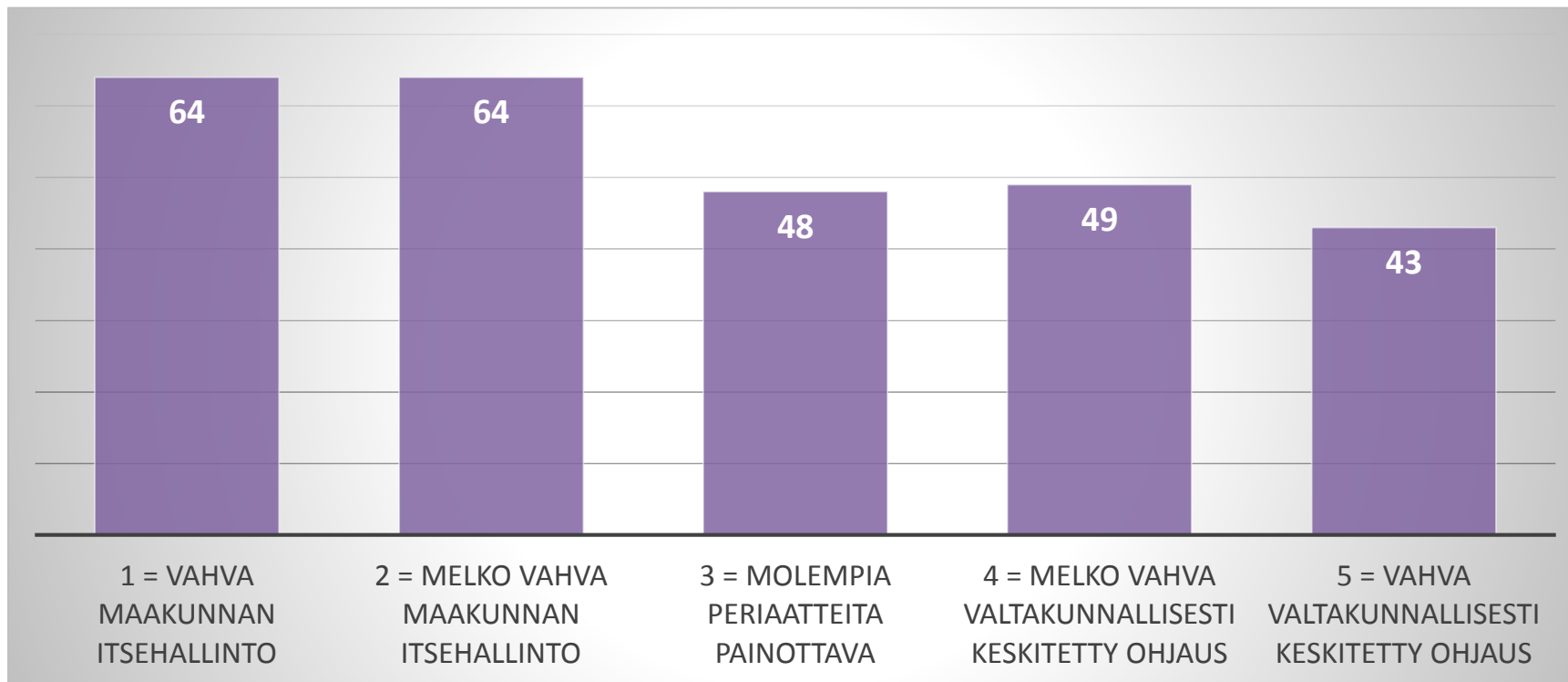
- Yli kahdella kolmesta vastaajasta on vähintään vähäistä kokemusta tilaaja-tuottaja-mallin käyttämisestä palvelutuotannossa.
- Vain joka yhdeksännellä vastaajalla on kuitenkin kokemusta paljon tai todella paljon.

Oletko kokenut tilaaja-tuottaja-mallin hyväksi?

- Vastauskeskiarvon 2,7 perusteella tilaaja-tuottaja-malli on koettu hieman huonoksi.
- 37 % vastaajista koki tilaaja-tuottaja-mallin melko tai todella huonoksi ja 19 % koki mallin melko tai todella hyväksi.

Jos vahvan maakuntahallinnon ja vahvan valtakunnallisesti keskitetyn ohjauksen välillä on ristiriita, kumman periaatteen tulisi olla vahvempi?

- Jäsenistö jakautuu tasaisesti vahvan valtakunnallisen ohjauksen ja vahvan maakunnallisen itsehallinnon kannattajiin.
- Vastauskeskiarvo on 2,8 eli vahvalla maakunnallisella itsehallinnolla on hieman enemmän kannatusta kuin vahvalla valtakunnallisesti keskitetyllä ohjauksella.

Jos alueellisten erityispiirteiden huomioimisen ja valtakunnallisen palveluiden yhdenmukaisuuden välillä on ristiriita, kumman periaatteen tulisi olla vahvempi? (1 = alueellisuutta korostava, 5 = valtakunnallisuutta korostava)

	1	2	3	4	5	Keskiarvo
pelastustoiminta	107	79	19	26	36	2,27
ensihoito	81	77	40	34	33	2,48
riskianalyysi	52	55	53	56	48	2,97
valvontatoiminta	32	38	53	82	60	3,38
turvallisuusviestintä	29	31	59	78	68	3,47
varautuminen	42	45	48	63	68	3,26
Yhteensä	343	325	272	339	313	2,97

- Pelastustoiminnan ja ensihoitopalveluiden osalta vastaajat toivovat alueellisten erityispiirteiden korostamista.
- Turvallisuusviestinnän, valvontatoiminnan ja varautumisen osalta vastaajat painottavat enemmän valtakunnallista yhdenmukaisuutta
- Kaiken kaikkiaan vastaukset hajaantuvat voimakkaasti

Seuraavassa on luonnehdintoja pelastuslaitoksen asemaan ja organisointiin liittyen. Miten hyvinä pidät niitä pelastustoimen kannalta? (1 = erittäin huono, 5 = erittäin hyvä)?

	1	2	3	4	5	ka
Pelastuslaitoksilla on myös vahva järjestämisvastuu maakuntien pelastustoimen ja varautumisen palveluista, ei pelkkä palveluiden tuottajan rooli	6	8	27	84	138	4,29
Pelastuslaitos on osa palvelulaitosta, joka tuottaa myös sosiaali- ja terveystalvveluita ja järjestämisvastuu on maakunnalla	28	44	73	74	44	3,24
Pelastuslaitos vastaa ensihoitopalveluiden tuottamisesta	7	19	41	81	114	4,05
Pelastuslaitos tukee kuntien varautumista	3	9	36	104	110	4,18
Pelastuslaitoksella on korvamerkitty rahoitus	7	7	29	83	137	4,28
Pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet neuvotellaan neljän vuoden välein	15	27	59	96	65	3,65

- Pelastustoimen edustusta järjestämisvastuupuolella vastaajat pitävät erittäin hyvänä. Samoin korvamerkitty rahoitus ja kuntien varautumisen tukemisen jatkuminen ovat erittäin hyviä asioita ensihoidon tuottamisvastuuta unohtamatta.
- Organisoituminen osaksi palvelulaitosta ja valtakunnallisten tavoitteiden neuvottelemisen 4 vuoden välein jakavat vastaajia hieman enemmän.

Mille taholle suunnittelu- ja koordinaatiovastuun tulisi kuulua seuraavissa palveluissa?

	Järjestämisvastuussa oleva maakunta (5)	Muu maakunta	Tuottamisvastuussa oleva palvelulaitos
Pelastustoiminta	109	25	133
Kuntien varautumisen tukeminen	124	60	81
Väestön evakuointi	140	69	57
Muu varautuminen ja väestönsuojelu	124	70	71
Onnettomuuksien ehkäisy	102	28	136
Ensihoito	127	22	117

- Varautumisen ja väestönsuojelun tehtävien suunnittelu- ja koordinaatiovastuun tulisi vastausten perusteella kuulua ensisijaisesti järjestämisvastuussa oleville maakunnille.
- Ensihoidon osalta niukka enemmistö antaisi suunnittelu- ja koordinaatiovastuun järjestämisvastuumaakunnalle ja lähes yhtä suuri vastaajajoukko antaisi sen palvelulaitokselle.
- Pelastustoiminnan ja onnettomuuksien ehkäisyn osalta vastaajista useammat kannattavat palvelulaitoksen vastuuttamista.
- Lopuille 13 maakunnalle harvat vastaajat antaisivat suunnittelu- ja koordinaatiovastuuta palveluista.

**Lisätiedot:
kehittämispäällikkö Sami Kerman
040 549 2112
sami.kerman@sppl.fi**

Kuva: Sasu Mäkinen

Pelastustoimen järjestämislakiluonnos

Suomen Palopäälystöliiton kysely 5.-19.10.2016 jäsenistön käsityksistä lakiluonnokseen liittyen – avoimet vastaukset

Haluatko kommentoida vielä pelastustoimen rahoituksen jakoperusteita?

- Missä korkein riski sinne paukkuja
Missä pitkät etäisyydet sinne asemia
Kalustoa ei tarvitse olla kaikilla kaikkia vaan mahdollisuus siirtää tilanteen niin vaatiessa
- Pelastustoimen rahoituksesta tulee tulla vähintään 70 % asukasluvusta ja esim. 30 % yhteisesti valtakuntaan laadittujen riskiarvioperusteiden mukaan.
- Rahoituksen pitäisi olla kunnalliselta puolelta tulevaa, ei valtiolle.
- Aivan olennaista on saada koko pelastustoimen rahoitus määritettyä jo alkuvaiheessa siten, että tulevat säästöpainheet on siinä huomioitu. Jos pelastustoimen rahoituksen mitoitus menee maakuntien "sote -miljardisuunnittelussa" pieleen vaikka "muutamalla miljoonalla", ei menetettyä rahaa saada enää jatkossa takaisin. Mitoitus siis ensin kuntoon ja sen jälkeen jakoperusteet!
- Euroa / asukas käy siinä tapauksessa, Jos se lasketaan keskiarvona nyt väestöpohjiltaan kymmenen pienimmän pelastuslaitoksen mukaan, jolloin summa on huomattavasti suurempi kuin laskettuna kaikkien pelastuslaitosten keskiarvosta.
- Koostuu väestön ja onnettomuuksien määrästä, sekä olosuhteista kaupunki/harvaan asutut seudut.
- Pelastustoimen keikat korreloituu juuri näiden osatekijöiden suhteessa.
- Rahoituksen järjestämisessä ja jakamisessa tulisi huomioida vähintään nykyiset maksusuudet per asukas pelastustoimialueella.
- Kapitaatioperuste on pelastustoimelle epäoikeudenmukainen. Aiheuttaisi mittavia rahansiirtoja Itä- ja Pohjois-Suomesta Etelä-Suomeen. Johtais voimakkaaseen turvallisuustason laskuun
- Käytetään esim. vuoden 2014 menoja. Tulevan maakunnan nykyiset pl:n menot yhteen, siinä summa.
- Vahinkohistoriaperusteinen rahoituslaskelma korostaisi menneiden vuosikymmenien leväperäisyyttä. Asukaslukuperusteisuus ylikorostaisi uuden rakennuskannan asukaskeskittymiä eikä oikeita riskejä.
- asiakaskunta tulee olemaan osittain samojen perusteiden mukaista.
- Rahoituksen jakoperusteiden tulee perustua pelastustoimen tarpeisiin sekä alueella asuvien ihmisten määrään sekä riskinarvioinneista nousevien uhkien torjuntaan. Rahoitus tulee olla suhteessa mahdollisen riskin toteutumiseen. Rahoituksen vähentyessä nousee ihmisten omavarainen varautuminen sille tasolle jolla se kuuluisi olla jokaisessa taloudessa.
- Mikäli rahoitus tapahtuu tapahtumien suhteen jotka priorisoidaan - niin vain isommissa kaupungeissa on jotain viranomaispalvelu. Kaikki muu palvelu toisaalla on itse ostettava yrityksiltä!
- Pelastustoimessa tulisi painottaa valtakunnallisesti yhteismitallisen alueellisen riskinarviota, joka ottaa huomioon suuronnettomuusriskit sekä varautumistarpeet
- Arvioinnissa tulee olla mukana kaikissa olosuhteissa tapahtuvan toiminnan tarve ja merkitys. Siis myös poikkeusoloissa, aina syvään kriisiin asti.
- Suurin uhka ja riski on ihminen. Siellä missä on väestöä siellä tapahtuu
- Luonnoksen kapitaatiomallissa rahaa valuu pääkaupunkiseudulle ja harva-alueen pienemmällä maakunnille tulee rahasta puutetta. Sote-puolenkin rahoitus ontuu joillakin harva-alueen maakunnilla.
- Pelastuslaitosten talousarviot nyt viimeistään kuntoon ja muu höpötys vähemmälle. maakunta päättää rahanjaosta ja siellä nämä asiat ratkaistaan!!
- Ei missään nimessä valtion rahoitettavaksi
- Usein jakoperusteena käytetään asukaslukua, joka on yksistään aivan väärä jakoperuste. Jakoperusteeksi pitää ottaa huomioon useita eri tekijöitä. Rahat menee aina suurimmaksi osaksi Etelä Suomeen, vaikka samoja tarpeita on harvaan asutulla Pohjois-Suomella.
- Pelastustoimen riskit ja varautumista edellyttävät uhat eroavat alueellisesti sote-kriteereistä huomattavasti
- Jakoperusteet oltava sekä toiminnan pyörittämisessä että toiminnan käynnistämisessä pelastustoimen kannalta realistiset ja niiden pitää ensisijassa perustua alueen riskeihin.

- Suuronnettomuuspotentiaali puuttuu.
- Sopimuspalokuntakenttä tulee muistaa huomioida pelastustoimen rahoituksessa. Sote-puolella ei ole vastaavaa järjestelmää, vaikkakin hoiva-alan yritykset ja yhdistykset tuottavat palveluja sote-alueella. Vapaaehtoisesti toimivien ei voi olettaa jaksavan, jos kuormitus nousee huomattavasti varsinkin syrjäseudulla. Työvälineiden, koulutuksen pitää pysyä kunnossa myös tulevassa pelastustoimijärjestelmässä
- Helsingin on oltava oma pelastusalueensa eikä Kepu-vetoisten maakuntien hallinnassa.
- Alueella OLESKELEVA henkilömäärä tulee ottaa huomioon
- Rahoituksessa tulee huomioida alueellinen erilaisuus, sillä Suomi on pelastustoimen kannalta hyvin erilainen maa vaihdellen kaupunkiympäristöstä, suuriin riskikohteisiin ja harvaan asuttuihin maaseutuihin. Rahoituksessa tulee muistaa että suomalaisia asuu myös Uudenmaan ulkopuolellakin.
- Pelastustoimet kaikkialle ensin perustasolle kuntoon.
- Uskoisin, että nykyisin kuntien maksamat osuudet ovat aika hyvin suhteessa alueen kantokykyyn sekä riskeihin. Kansantaloudellisesti mihinkään tulonsiirtoihin harvaanasutulta alueelta taajamiin tai päinvastoin ei pidä ryhtyä.
- Asukasluku korreloi parhaiten onnettomuustiheyteen tietyllä alueella. Muita kriteerietä voivat olla nykyisin käytössä olevat riskiarvioinnin ja niitä täydentävät kriteerit.
- Yhteismitallinen mittaristo pelastustoimelle, kuitenkin siten, että palvelu olisi tasamittaista ympäri suomen.
- 40% asukasluku
40% riskialueet
20% Onnettomuustiheys edellisen 10 vuoden seuranta
- Rahoitusmallissa on huomioitava alueelliset erot esim. suurkaupungit vs haja-asutusalueet. Palveluiden yhdenvertaisuus on varmistettava kaikissa olosuhteissa.
- Iso maa ja varsin erilaiset alueet ja siten pelastustoimen palvelutarpeet. Tuntuu jälleen, että laatijat eivät näe Uudenmaan ulkopuolelle.
- On tuotava esille faktat, mitkä asiat vaikuttavat kustannuksiin eri alueilla.
- On pidettävä huoli siitä, että pisimmän tavoitettavuusajan toimintaresursseja ei ajeta niin ahtaalle, että ne joudutaan pääsääntöisesti korvaamaan kasvukeskuksista. Jos päädytään siihen toimintamalliin että vanhin ja epävarmin kalusto sijoitetaan jonnekin erämaahan, tavoitettavuusajojen toteutumisen ongelma voi helposti moninkertaistua, kun ikääntyneen kaluston epävarmuustekijät otetaan huomioon.
- Keskustapuoluehan yrittää saada Kainuuseen samat palvelut kuin pääkaupunkiseudulle, tosin PKS:n kustannuksella.
- Huomioitava, että maakunnan rahoitus on yleiskatteista. Pelastustoimen osuus on koko maakunnan rahoituksessa n.2%, joten tärkeämpää on saada pelastustoimi menestymään maakunnan omassa sisäisessä rahoituksessa.
- Riskipotentiaali on arvioitava, ei vain vahinkohistoriaa peilaten.
Runsaasti vakituisia palokuntia sisältävät alueet vs. vähän on kustannusrakenteeltaan erilaisia.
- Asukaslukupohjainen lähtökohta on helpoin mutta se ei varmista harvempaan asutun alueen palvelujen saatavuutta ja sen rahoitusperustaa. Siksi riskienarvio ja toimintaympäristön erityisasiat, joiden nähdään nostavan kustannuksia kuten kielellinen (molemmat kotimaiset).
- Pelkkä asukaslukuperuste on aivan väärä, mutta todennäköinen ratkaisu - ikävä kyllä.
- Pelastustoimi alueellani on vuodesta toiseen saanut toimintansa järjestettyä budjetin rajoissa, kuin taas Sairaanhoidopiiri on järjestelmällisesti ylittänyt omansa useilla miljoonilla. Nyt ollaan näiden ylitysten, jotka johtuvat osaamattomasta organisaatiomuutoksesta ja hallitsemattomasta taloussuunnittelusta, vuoksi ajamassa "säästöjä" pelastuksen kontolle. Tästäkin uudistuksesta tulisi miljoonien lisälasku maakunnille ja nykyisellä aluetasolla toiminnan järjestämisen vaikeus konkretisoituisi hallinnon ja ohjauksen karatessa kauaksi.
- Pelastustoimen rahoituksessa tulee lisäksi olla erillinen rahoitus valtakunnalliselle yksikölle, jonka tulee tuottaa tietyt tukipalvelut koko pelastustoimelle. Palveluja ei tule keskittää yhteen maakuntaan joka tuottaa muille vaan erillisiin "puolueettomaan" yksikköön, joka hoitaa niiden tuottamisen ja kehittämisen ja ohjaamisen.
- Rahoitusmallin pitää tukea alueellisen pelastustoimen tavoitteita. Ei niin, että jokainen kunta tai maakunta voi itsekkäästi ohjata palvelujen toteutusta. Tarvittaessa on käytettävä siirtymäaikaa kustannusten jyrkimpien muutosten tasaamiseksi.
- Asukaslukuun perustuva rahoitus on tiheästi asutuille alueille edullinen. Myös harva-alueen palvelut tulee turvata.
Riskejä, tapahtuneita onnettomuuksia, tavoittamisviiveitä tulisi peilata palvelun tason määrittelyssä.
Sopimuspalokuntien tuottama palvelu tulee turvata, mutta hintalappu on nousussa.

- Onnettomuushistorian lisäksi riskikohteet- ja alueet otettava huomioon. Lisäksi toiminta poikkeusoloissa.
- Asukasluku on aivan väärä laskentaperuste. Lapin eräissä kunnissa tehtävä määrät muuttuvat sesonkiluonteisesti huomattavasti. Alueen riskit ja tehtävämäärät oikeasti. Prontosta tulee helposti virheellistä tilastoa, jos ei tunne olosuhteita.
- Mielestäni asukaslukuun perustuva jako on oikea, koska nuo mittarit ym. saattavat tehdä sen, että jokin hyvin hoidettu alue kärsii ja vastaavasti huonosti hoidettu alue hyötyy.
- Rahoitus tulee sovittaa suhteessa riskeihin ja asukaslukuun.

11. Mitä hyviä puolia näet tilaaja-tuottaja-mallissa?

- Vastaa sen hetkistä tarvetta parhaiten
- hyviä virkoja
- Tilaaja on lakisääteisessä vastuussa palvelun järjestämisestä, jolloin tuottaja tuottaa sopimukseen perustuvaa palvelua ilman, että joutuisi perustelemaan palvelutuotannon palvelutasoa. Tilaaja saa sitä palvelua mistä maksaa!
- Saa suunnitelmallisempaa palvelua tarpeeseen perustuen.
- Selkeä roolijako tietyltä osin. "Sinä tilaat - minä tuotan".
- Selkeä roolijako, tuottaja voi keskittyä palvelujen tuottamiseen.
- Tuottajalla on selkeämpi fokus tehtävistä ja siitä mitä sen palveluilta odotetaan. Tilaaja asettaa odotukset johon on sidottu myös talous.
- Se on antanut mahdollisuuden kokeilla laatikkoleikkijä ja suoritenuolia elävässä elämässä.
- Vapaus tehdä asiat, kuten haluaa, kunhan sovitut asiat tulee hoidettua.
- Työllistää organisaatiota joka on työntekijöiden kannalta hyvä asia. Jos toiminta avointa ja organisaatiota palvelevaa, se on yksi malli muiden joukossa.
- Työllistää ihmisiä, jos se on hyvä puoli.
- läpinäkyvyys ja korruption estäminen helpompaa
- Voimavarojen oikea kohdennus
- Tilaaja saa mitä haluaa. Tilaaja määrittää tarpeet ja myös valvoo, että palvelut on sitä mistä on sovittu. Vaatii kuitenkin vahvan ohjauksen, jottei tilaaja mene siitä mistä aita on matalin, toisin sanoen perus palvelut kuitenkin pitää taata kaikille.
- selkeät jäsentelyt
- Kustannusten läpinäkyvyys, eli myös piiloon jäävät kustannukset ovat hinnoittelussa mukana.
- sitä saa mitä tilaa
- Tilaaja asettaa tarkat ehdot sille, mitä palveluita tuottajalta odotetaan ja millä asteella. Tällä hetkellä 1 minuutin välitön lähtövalmius on lähinnä vain unelma jonka voi todeta prontotilastoista. Palvelun tasoa on mahdollista nostaa koska tilaaja-tuottaja mallisessa asetelmassa on palveluilla ostaja joka voi vaatia pontevammin, ja murtaa pelastuslaitoksien lattialta johtamisen kulttuurin.
- Osa-optimointia voi olla mahdollisuus vähentää, jos palvelujen tuotteistamisessa onnistutaan.
- Toimii ennalta ennustettavassa palvelutuotannossa, jossa tuote on hyvin määriteltävissä.
- Joiltakin osin selkeä toimintamalli, mutta vaatii vastaavasti enemmän yhteistyön ylläpitoa.
- Voi käyttää, jos on tarve hankkia palveluita markkinoilta
- Kustannukset seurattavissa ja läpinäkyvyys.
- Tilaaja saa hinnan poljettua alas (tilaajan näkökulma)
- Palveluiden sisältö tulee näkyvämmäksi. Palveluiden valvonta järjestettävissä tilaajan puolelta (sitien esimerkiksi aluehallintovirastot pelastustoimen valvovina viranomaisina voidaan lakkauttaa).
- Selkeä ero kuka tilaa, kuka tuottaa.
- Tilaaja saa mitä haluaa
- Sopimusperustainen palvelutuotanto sitoo tuottajaa määritellysti johonkin tasoon, tätä voidaan tietysti ajatella myös rajoittavana
- kaikkea ei tarvitse tehdä itse.
- Ehkä tavallaan on mitattavissa tuotettavan palvelun "arvo", mutta muutoin on osin tuntunut kylmältä järjestelmältä ja rahan siirtämiseltä taskusta toiseen. Tampereen kaupunki otti aikonaan (reilu 10 vuotta sitten) käyttöön tilaaja-tuottajamallin sote-hankinnoissaan, jolloin toiminnassa ollut järjestöjen tuottama palvelu osin romuttui. Käsittääkseni Tampere on viime vuosina osin ollut luopumassa tilaaja-tuottajamallin käytöstä - tosin en ihan niin tarkkaan ole enää seurannut. Tilaaja-tuottaja mallissa on helppo eksyä ajattelemaan tehokkuutta säästämisenä ilman yksilöllistä toimintamahdollisuutta.
- Vastuukysymysten jakautuminen sekä valvonta
- Saman talon henkilöstö lähtötilanteessa
- Tilattava työ voidaan määritellä hyvinkin tarkkaan etukäteen
- Saa sitä mitä tilaa. Ei tyhjää...
- Hintojen kilpailuttamisen mahdollisuus
- Maksetaan kun palvelua tarvitaan.
- Jos tuottajia on riittävästi, niin kilpailu toimii aidosti ja tilaaja saa sen mitä tarvitsee ja vielä mahdollisesti

edullisesti.

- Palvelutuotantoa arvioi tuottajan lisäksi myös tilaaja. Palvelutuote voidaan määritellä tarkemmin ja tuottaja tietää mitä siltä odotetaan.
 - Tilaaja päättää mitä palvelua "ostaa" tuottajalta... huonoa se, että tilaaja ei välttämättä osaa ostaa sitä pelastustoimen palvelua mitä alueella tarvitaan ja näin erot määrää palvelutason eikä tarve kuten pitäisi olla.
 - Mallin kautta voidaan hinnoitella tuotteet, ja tämän kautta saadaan kuva tuotteen kilpailukyvästä.
 - Hyvä, jos molemmille on selvänä molempien vastuut ja velvollisuudet
 - Tiedetään, mihin täytyy varautua ja olla valmiina
 - Tuottaja on erotettu järjestäjästä, voidaan kilpailuttaa paremmin, mutta ei käy kansalaisen perusturvaan liittyviin tehtäviin.
 - Se tuo tarkoituksenmukaisuutta ja talousaspektia. Kyllä se laittaa miettimään, miten asioita voidaan tehdä tehokkaammin ja tarkoituksen mukaisemmin - mutta sen soveltaminen ja huomioon ottaminen on haasteellista toteutuksessa.
 - Se kannustaa kehittämään toimintaa siihen suuntaan, missä on eniten kysyntää. Toiminnan periaatteet kestävät päivänvaloa. Luovuus kukoistaa, palvelut tuotetaan entistä tehokkaammin ja luotettavammin.
 - jos on toimivat markkinat, niin tehostaa toimintaa
 - Tilaajan ja tuottajan välinen dialogi. Yhteistyö onnistuneimmillaan jatkuvaan vuorovaikutukseen perustuvaa.
 - Mahdollisuus seurata toiminnan taloudellisuutta ja tuottavuutta ja reagoida siihen.
 - Palveluiden tuottajille tietysti ok-asia.
 - lisännee talouskontrollia ja läpinäkyvyyttä
 - Toimijat tuntevat toisena
 - Kaiken voi ulkoistaa ja sitten vaan katellaan miten homma toimii ! Vastuun voi ulkoistaa. Näitä esimerkkejä voi katsoa vaikka vanhusten ruokahuollosta mitä on sitten palvelu, joka täyttää vaatimukset mutta todellisuudessa kaikki näkee, että palvelu ei toimi.
 - Kilpailutuksen kautta päästään edullisempiin hintoihin.
 - Jos tilaajan rooli on lähinnä tietyn prosessin tai toimialan ohjausta ja koordinoitua, niin sellainen on tarpeen. Tulevissa entistä laajemmissa organisaatioissa yhdenmukainen toiminta ja laatu edellyttävät vahvaa ohjausta.
 - Palvelun ostaja pystyy määrittelemään tarvittaessa hyvinkin tarkasti, mitä palvelun tuottajalta haluaa. Palvelun tuottaja pystyy hyvin tarkasti lanseeraamaan ja räätälöimään tuottamansa palvelun juuri sellaiseksi kun palvelun ostaja haluaa.
- Näin ollen palvelun ostaja ei maksa turhasta eikä palvelun tuottaja turhaan tuota sellaista palvelua, jota ei tarvi --> resursseja ja rahaa säästyy ja ne voidaan kohdentaa sinne minne tarvitaan.
- Malli voidaan tehdä/luoda hyväksi ja tasa-arvoiseksi, kunhan otetaan huomioon myös ne asukkaat, jotka asuvat vaikka tiettömän taipaleen takana.
 - Kustannusrakenne aukeaa uudella tavalla ja kustannuksia on oikeasti mietittävä
 - Esitetyssä maakunnan tilaaja-tuottajamallissa poliittinen päätöksenteko maakuntahallitus-valtuusto tilaajan puolella ja ammattihallitus tuottajan palveluliikelayoksen puolella
 - Kustannus seuranta helpompaa
- selkeät roolit

12. Mitä huonoja puolia näet tilaaja-tuottaja-mallissa?

- Joskus kallis jos ei osaamista ostolla
- on mahdollista, että puurot ja vellit sekoittuu.
- Palvelujen kilpailuttaminen edellyttää asiantuntijuutta muun kuin euromääräisen osion (esim. laatu ja potilasturvallisuus) arviointiin.
Tilaaja-Tuottaja malli edellyttää aktiivista ja avointa yhteistyötä, johon ainakin yhteiskunnallisella tuottajalla luulisi olevan mahdollisuuksia, mutta entä yksityiset tuottajat?
- Tilaajan ammattitaidottomuus ohjaa älyttömään suuntaan
- kaksinkertainen organisaatio
- Kustannukset ei ennalta arvattavissa, perustuu kilpailutilanteeseen.
- Paljon päällekkäisyyttä hallinnon osalta. Prosessien tehokkuus ei hyvä, koska samaa asiaa käsitellään monella taholla. Kokonaisuus ei pysy hallinnassa. Näennäishyötyjä, muttei konkretiaa.
- Voiko tilaaja tietää mitä se oikeasti tarvitsee?
- Ehkä hieman jää kauaksi käyttäjän kannalta, mitä tässä mallissa on erinomaista
- Pelastustoimi on valmiusorganisaatio. Kun yhteiskunnan muu valmius on lepotilassa, sen tärkeys korostuu, huolimatta tehtävämäärästä. Mallissa on vaarana, että tilaaja ei ymmärrä tarvetta ennen kuin onnettomuudet tapahtuvat, luotetaan reserviä jätteluun. Pitää muistaa, että turvallisuusviranomaiset ovat jo lähtökohtaisestikin aina myöhässä kiireellisen tapahtuman sattuessa, koska onnettomuus on jo päässyt tapahtumaan.
- Muu yhteiskunta on jo siirtymässä pois ao. toimintatavasta ja me vasta menossa! Näen, että ao. mallilla toimittaessa muodostuu toimintamalli, jossa maakunnan palveluja ulkoistetaan voimakkaasti yksityiseen suuntaan (tähän viittaa poliittinen tahtotila sekä talouden synkät ennusteet). Jos tähän suuntaan halutaan mennä, on sen oltava tietoinen valinta myös maakunnissa toimivien osalta.
- Johtoa ja esimiehiä tarvitaan enemmän, tilaaja erkaantuu lopullisesti tuotannon arjesta, asiakkaille järjestelmä on monimutkaisempi.
- Saman kuin monet luopuneet
- Valvonta pitäisi olla ammattimaista.
- Hankintapäätösten kriteeristön tulee olla riittävän väljä. esim. puhtaasti talouteen perustuvat päätökset voivat ohjata kehitystä väärään suuntaan. On myös kyseenalaista, onko esim. pelastustoimen sektorilla aitoa markkinatilannetta, jolloin vaarana on ajautuminen näennäistoimintaan.
- Vastuut epäselvät, asioiden pompottelua alkaa jne. Kallis ja tehoton
- Haasteellinen, kun toimitaan häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.
- Kallis malli. Kaksi organisaatiota.
- Se ei mielestäni ole antanut mitään lisäarvoa tai edes toiminut halutulla tavalla.
- näennäinen järjestelmä, tupla hallinto/ byrokratia, jatkuvuuden ja ennustettavuuden pieneneminen, kapea-alainen kokonaisnäkemyks ja vaikea hallinta urakkarajoissa, kukaan ei katso kokonaisuutta, urakkarajat toteutuvat ja rikkovat kokonaisuuden.
- Kilpailutus voi heikentää laatua, jos painotetaan halvinta tarjousta
- vaatii osapuolilta opettelua, että osataan toimia
- Nyt ei toimi, kun tilaajalla ei ole ammattitaitoa arvioida palveluita. Ja tuottaja päättää palvelut ja valvoo niitä.
- Tehtyjä rooleja, teoreettista tuottamista, ei tehokasta, ei vastuullista
- Rajapintaongelmat siinä, kuka hoitaa ne palvelut, joita tilaaja ei ole tilannut, mutta asukkaat odottavat saavansa.
Käyttäjäasiakkaan odotukset eivät ole samat kuin tilaaja-asiakkaan.
Erityinen haaste on varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin, eli kuka maksaa tästä aiheutuvat kulut?
Palveluntuottajalla ei ole intresseissä kustantaa, ellei tilaaja erikseen tilaa ja tilaaja ei välttämättä ole kiinnostunut kuin päivittäistoiminnasta.
- ei välttämättä ole joustava malli. Ei huomioi muutoksia toimintaympäristössä.
- Se ei ole toiminut niissä kaupungeissa, joissa sitä on kokeiltu (esim. Tampere).
- Kustannukset tuppaaavat nousemaan.
- Tällä hetkellä pelastustoimi voi siirtyä vain eteenpäin ajatusmaailmassaan. Pitkällä aikavälillä yksityisten yritysten mukaantulo.
- Eurojen siirtyminen "veroparatiisiin" kuten mediasta saamme lukea yhä enenemissä määrin.
- Epäselvä rakenne hankaloittaa toimintaa ja lisää hallinnon määrää!

- Ei toimi lainkaan pelastustoimen kaltaisessa toiminnassa, jossa vain osa toiminnasta on hyvin määriteltävissä ja mitattavissa.
Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin ei sovi lainkaan.
- Lisää hallintoa ja heikentää organisaation kustannustehokkuutta. Esim. jos tulisi 18 pelastuslaitosta, niin pelastustoimella pitäisi olla 18 hallintoa järjestäjäpuolella ja 18 tuottajapuolella (vrt. nyt yht. 22)
- Byrokratia lisääntyy paljon, tilauksien tekeminen on todella vaikeaa vaikka asiaan perehtyisi paljonkin
- Laatu laskee, koska hintakilpailu ajaa kikkailuun (asiakasnäkökulma).
- Asiantuntemuksen puuttumiseen liittyvät riskit. Päättävien henkilöiden erilaiset poliittiset painotukset ja määrärahoista toistuva tappelaminen saattaa olla tulevaisuudessa arkipäivää.
- Täytyisi olla ammattitaitoa molemmilla puolilla, aina ei ole.
- Huonoa, jos tilaaja ei täysin ymmärrä tai tiedosta tarvitsemansa palvelun tarvetta eikä siis osaa tilata oikeaa palvelua. Voi myös hankaloittaa tiettyjen palveluiden tuottamista ja riskiperusteista kohdentamista, jos/kun rahoitus on sidottu jo ennalta tehdyn tilauksen perusteella.
- Tilaaja ei ymmärrä, mitä on tilaamassa.
- Tilauksessa on osattava tarkoin määrittellä, mitä halutaan. Koska tilaus määrittää myös kustannuksia, voi olla aluksi vaikeaa laatia sopimus kattavaksi - kuten on totuttu.
- Väkisin tehty malli, vaikea nähdä mitään hyvää ja toimivaa
- Turhan byrokratian muodostuminen, hallinto-organisaation kasvu
- Raha ratkaisee palvelun tai sen puutteen tason.
- Rahoitus ohjaa entistäkin voimakkaammin palveluiden tuotantoa, ei asiakkaiden tarpeet. Harvaanasuttujen alueiden palveluiden turvaaminen vaikeaa. Kustannustehokkuus ei takaa parasta palveluiden tuottavuutta vaan pikemminkin ohjaa keskittymään tiettyihin palveluihin. Vaikea yhtälö pelastustoimessa kun valmiuden tuottaminen on keskeinen osa palvelupakettia!
- Jos tilaaja ja tuottaja ovat samoja. Tehtävien yksityistäminen ei saa olla perimmäinen tarkoitus
- edellä oleva voi olla myös huonoksi
- Tilaaja ei välttämättä tiedä mitä tilaa
- Tarjonnan puute.
- Tarvitaan osaamista molemmille puolille. Nykyisin sitä on liian vähän ja vain palvelulaitoksen puolella. Erityisesti olen huolissani riskianalyysin ja palvelutasopäätöksen tekijöiden määrästä / laadusta.
- Suuri riski osaoptimoinnille, pieni tulostavoite tavoitetaan mutta iso kuva kärsii
- Ostetaan halvinta ja huonoa
Poikkeusoloissa huono toimintavarmuus esim. ulkomainen tuottaja
- Tuottaja rupeaa määrittämään tilaajan tarpeita.
Kuitenkin sen pitäisi olla niin, että tilaaja määrittää mitä se tarvitsee ja valittu tuottaja tuottaa ne sopimuksen mukaisesti.
- Saman organisaation sisällä syntyy päällekkäistä hallintoa ja tehtävä- ja vastuujako voi hämärtyä.
- Tilaaja päättää mitä palvelua "ostaa" tuottajalta... huonoa se, että tilaaja ei välttämättä osaa ostaa sitä pelastustoimen palvelua mitä alueella tarvitaan ja näin erot määrää palvelutason eikä tarve kuten pitäisi olla.
- Malli luo kahta organisaatio organisaation sisällä, toinen tuottaa ja toinen tilaa. Malli vaatii erittäin osaavan tilaajatahon, jolla on selkeä kuva siitä, minkälaisen tuotteen tilaaja haluaa/tarvitsee, koska tuottaja tuottaa vain sitä mitä tilataan.
Tuottajalta vaaditaan vastaavasti hyvää osaamista tuotteen hinnoittelussa, jotta hintaan saada kaikki kustannukset viety hintaan.
- Jälleen yksi kaupalliseen ympäristöön kehitetty järjestelmä, jonka toiminnasta julkisessa hallinnossa ei ole minkäänlaista näyttöä.
- Myös "viimeinen potilas" on hoidettava, ja tämä ei onnistu markkinoiden avulla, koska "viimeinen potilas" maksaa paljon. kansalaisen perusturvaan liittyvät tehtävät (pelastus, ensihoito, poliisi) on hoidettava yhteiskunnan toimesta, näitä ei voi kilpailuttaa, joten tilaaja-tuottaja -mallia ei kannata käyttää. Tilaajan puolella pitää olla vähintään sama asiantuntemus kuin tuottajan puolella, joten kustannukset ovat tältä osin kaksinkertaiset.
- Vastuukysymykset niin toiminnallisella puolella kuin taloudellisella puolella eivät toimi ihan samalla tavalla kuin yritysmaailmassa. Muistettava että toiminta perustuu lainsäädäntöön, mikä luo lisää vaikeusastetta toteutukseen.
Haasteena on, että molemmiin puoliin pitää olla osaamista, jotta lopputulos olisi kuta kuinkin sitä mitä apua tarvitseva asiakas meiltä odottaa. Kahden laatikon järjestely ei tuo kaikkiin meidän tekemisiin ratkaisua

- Se kannustaa kehittämään toimintaa siihen suuntaan, mistä saa eniten rahaa. Objektiivisen mittariston kehittäminen toiminnan laadulle ja suoritteiden rahalliselle arvotukselle on vaikeaa ja useimmiten epäonnistuu joiltain osin. Tuottaja ei välttämättä sitoudu toimintaan pitkäjänteisesti vaan ajattelee vain kuluvaan ja seuraavaan sopimuskautta. Luovuus kukoistaa, toimintamallit vaihtelevat tuottajittain.
- jos ei ole toimivia markkinoita, niin on keinotekoinen
- Tilaaja-tuottajamallissa usein kyse näennäismarkkinoista, jolloin vaarana on palveluiden tuottajan vastuiden ja palveluiden laadun epätasaisuus. Tilaaja-tuottajamallissa laadun mittaaminen jää usein vähälle, palveluita tuotetaan kuten ennenkin. Usein on kyse myös tilaajan osaamispuutteista. Tiedetäänkö vaatia tuottajilta oikeita asioita?
- Ei tahdo käytännössä toimia, vaan aiheuttaa turhaa byrokratiaa
- MIKÄ on pelastustoimen TUOTE - vastaus: toimintavalmius. Maksaako siitä kukaan?
- Jos mittarit ovat väärät, ohjaus ei toimi.
- Veronmaksaja maksaa useinkin kalliisti, saamatta laadukasta palvelua.
- ei toimi pelastustoimen viranomaistehtävissä tai pelastustoiminnan palveluissa
- Onko rahoitus vakaa ja tasainen?
- Tilaajalla ei ole välttämättä riittävästi asiantuntemusta
- kunnassa raha vain siirtyy toisesta pussista toiseen...raskas org
- Vaatii todella paljon työtä valvoa ja hallita ulkoistettuja palveluja, mikä pitää laskea ulkoistetun palvelun hintaan. Erityisesti kun on kyseessä varautumistoiminta ja kriittinen palvelu on valvonta lähes mahdotonta. Sanktiointi ei toimi Suomessa. Palvelun tuottajan vaihtuessa varautuminen katoaa ja rakennetaan taas uudelleen.
- Tuottajapuolen asiantuntemus spesifisee pelastustoimeen tarpeineen ei ole useinkaan riittävä.
- Päätöksenteko ontuu ja toteutus on hidasta. Force majeure -syihin vedotaan liian helposti. Vastuuta pakoillaan. Edulliset hinnat aiheuttavat laiminlyöntejä laadussa, josta aiheutuu lisäkustannuksia.
- Jos mallilla tarkoitetaan kirjaimellisesti tilaamista - tuottamista, niin se ei ole toimiva. Tilaaja- tuottaja suhde on keinotekoinen ja se johtaa turhiin päällekkäisyyksiin ja kiistoihin. Tehoton, keinotekoinen järjestely.
- Nykyisen kotikaupungin päättäjät ovat antaneet mallille nimen tilaaja-tuhlaaja malli. Kunnallisessa tai maakunnallisessa palvelussa toimii heikosti, rahaa siirretään taskusta toiseen.
- Ei vastaa kaikkeen ja kaikkialla tasa-arvoisesti.
- Monenlainen osaoptimointi korostuu. Vaikka yhteiskunnan, veronmaksajan jne etu olisi, että johonkin asiaa panostettaisiin rahallisesti, alkaa aina keskustelu, että maksaako tilaaja vai tuottaja ja miten kuluerä näkyy sopimuksessa.
- Turhaa byrokratiaa
- Tilaaja-tuottaja mallissa substanssiosaamista pitää olla vahvasti myös tilaajan puolella, joten pelastustoimen osaaminen saaminen tilaajan puolelle on onnistumisen ehdoton edellytys
- Virkoja lisäävä
- Byrokratiaa lisää
- Tilaaja-tuottaja voi olla joissain tapauksissa yksi ja sama parhaan tuloksen kannalta.

16. Haluatko kommentoida vielä pelastustoimen asemaa ja organisoitumista maakuntahallinnollisessa kokonaisuudessa?

- mahdollisimman yksinkertainen ja selkeä järjestelmä.
- ehdottomasti 5 pelastuslaitosta, muutoin mitään uudistumista tai kehittymistä EI tapahdu, vaan jäädään edelleen vanhojen tapojen, kulttuurien ja toimintamallien vangiksi. Kehittämistoiminta ja valtakunnallisesti yhtenäinen pelastustoimi edellyttävän pelastuslaitosten vähentämistä reilusti eli max 5.
- Pelastustoimi tulee olla asiantuntija, jota hyödynnetään kokonaisvaltaisesti turvallisuustyössä.
- Valtakunnallisten tavoitteiden tulee olla isoja selkeitä kokonaisuuksia, joihin tähdätään pidemmällä aikajänteellä >10 v. Osakokonaisuuksia voidaan tavoitella lyhyemmällä jännteellä.
- Valtio on huono isäntä raha-asioissa. poliisi ja hätäkeskuslaitos epäonnistuneet jo.
- Tulevasta mallista on muodostumassa "neuvotteluiden himmeli". Perusteena vastaukseeni on, että organisaation suuruudesta huolimatta erilaisia valvonta-, ja toimintalinjauksista sopimista on aivan liikaa. Jotenkin on unohtunut, että suuressa laivassa on oltava suuri ruori, jota käännetään strategisesti (eikä taktisesti) haluttuun suuntaan.
- Hallinnollisesti, taloudellisesti ja poliittisesti olisi selkeämpää, jos jokaisella maakuntajohtajalla olisi pelastusjohtaja.
Pelastustoimen kehittämisen ja vahvemman viranomaisroolin saavuttamiseksi on minun kuitenkin pakko äänestää viiden suurpelastuslaitoksen puolesta.
- Tulevassa organisaatiossa 2 % osuus, pysykö pinnalla vai meneekö muiden mukana...
- valtakunnalliset tavoitteet eivät kaikissa tapauksissa toimi ja silloin alueelliset ovat paremmat. Siis tietyissä asioissa. Yleisesti valtakunnallinen ohjeistus sama kaikille.
- Vastuut ja velvollisuudet tulee määrittää selkeästi. Esim. varautumisen kenttä on monimutkainen ja eri toimijoiden, maakunta ml, roolin määrittely on nyt alkuvaiheessa tärkeää.
- Pelastuslaitosten tulee olla palvelua tuottavia toimijoita. Asiantuntijaorganisaatio pelastuslaitoksen yläpuolella voi suunnitella muita lakisääteisiä palveluja, jossa pelastuslaitokset toimivat palvelutuottajina, esim. turvallisuusviestintä jne.
- Pelastuslaitos tuottaa ja järjestää tarvittavat palvelut kansalaisille palvelutasopäätöksen mukaisesti. Palvelutasopäätöksen hyväksyy maakuntahallitus.
- Neljä vuotta on varsin lyhyt suunnittelujänne strategisella tasolla. Investointien käyttöikä yleensä vähintään 10 vuotta, rakennusinvestointien yli 20 vuotta.
- Yksityisten palveluntuottajien halu tulla mukaan julkisen rahan jakamiseen tulisi kartoittaa, jos aiotaan palvelut ostaa koko maassa tai vain kasvukeskuksissa.
- Ylimpien viranhaltijoiden tulisi olla määräaikaisia tehtävässään. Huono johtaminen aiheuttaa hyvinkin suunnitelman vesittymisen. Johtamisen tasoa ja tuloksia tulisi mitata säännöllisesti tavoitteiden saavuttamisen ja työhyvinvoinnin tulosten kautta.
- Lakiehdotuksessa on näköjään valmiiksi pedattu HelPelle asema valtakunnallisesti johtavana toimijana.
- Pelastustoimen tavoitteita tulee seurata jatkuvasti, eikä neljän vuoden sykleissä. Yrity maailmassa tätä seuranta ja tavoitteita katsotaan lävitse vuosineljänneksien välein, joka on muuttuvassa maailmassa ja turvallisuustilanteessa jopa toisinaan liian pitkä aikaväli.
Korvamerkittyä rahaa pelastustoimelle ei tule antaa, koska tämä aiheuttaa holtitonta rahankäyttöä. Jokaisen hankinnan tulee olla perusteltavissa veronmaksajille ja rahankäytön tulee perustua riskianalyseistä saatavaan dataan.
- Yhteistyö on voimaa. Pelastuslaitoksen tulee tehdä oman "leipälajinsa" eli pelastustoiminnan ja onnettomuuksien ehkäisytoiminnan ulkopuolella voimakkaasti yhteistyötä ensihoitotoiminnan palveluntuottajana ja varautumisen koordinoijana. Yhteistyötä ja verkostoitumista tulee suunnitella ja tehdä laajasti suomalaisessa yhteiskunnassa tavoitellen pelastusalan profiiliin selkeää nostamista, mutta ei korostamista.
- Niin ... pitäisi välttää sitä neuvottelujen kohtaa, jossa todetaan, että "pelastustoimi oletteko mukana vai ette?" eli Sote päättää ja pelastustoimi nöyrtyy. Vaikka ... noinhan käynee!
- Pelastustoimen tulee kuulua ja näkyä entistä enemmän kentällä ja maksajien keskuudessa.
- Toivottavasti ei jää muiden toimijoiden "jalkoihin".
- Maakuntahallintoa ei ole mainittu perustuslaissa
- Tulisi arvioida sisäministeriön toimivaltuuksien suhdetta perustuslain 121 §:ään, jossa on turvattu alueellinen itsehallinto. Mikäli sisäministeriön vahva ohjausrooli halutaan pitää järjestämislaissa esitetyllä tasolla, voi olla

ristiriita alueellisen itsehallinnon järjestämisessä. Joko tulee siirtää pelastustoimi selvästi valtion organisaatioon, tai sitten jättää maakunnille riittävästi valtaa järjestää toiminta tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Uskon, että maakuntien välinen yhteistyö tasaa mahdollisia eroja ja auttaa löytämään parhaita käytänteitä.

- pelastustoimen tavoitteet eivät voi vaihtua valtuustokausittain, on voitava toimia pitkäjänteisemmin.
- Varautumisen roolia tulee nostaa.
- Pelastustoimen äänen on kuuluttava maakuntajohtoisessa järjestelmässä, se ei saa jäädä muun "sote-sopan" jalkoihin. Tasavertaisuus. Joka pelastuslaitoksella pitäisi olla oikeus edustajaan jonkinlaisessa johtoryhmässä, joka edustaa alueen pelastustoimea maakuntatasolla.
- Varautuminen on parempi peruste kuin ensihoito, kun mietitään kumpaan leiriin pelastuslaitoksen tulisi kuulua.
- Pidän kovin tärkeänä sitä, että pelastustoimi on valtakunnallisesti johdettua ja ohjattua. Se takaa parhaiten kansalaisten tasapuolisen palvelun.
- Ollaan aika pieni tekijä kokonaisuudessa, mutta maasta se pienikin ponnistaa.
- Pelastustoimi ei voi olla maakunnallisessa hallinnossa ensihoidon "alaisena" toimijana vaan omanaan joka tuottaa myös ensihoitopalveluja.
- Aivan samalla tavalla, kun nytkin. Kunta vaihtuu vain maakuntaan. Tuleva pelastusjohtaja esittelee virkamiehenä asiat vaan isommalle johtokunnalle, joka päättää rahoista. Toki valtakunnallinen ohjaaminen on saatava oikeasti järjestykseen. Avit pois ja ministeriöön alan ihmisiä asiantuntijoiksi ja vahva ohjaus maakuntien yhtenäiseen toimintaan, kuitenkin paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Olisi hyvä antaa näille viidelle laitokselle omia vastuualueita, joita kehittävät ja saataisiin alalle oikeaa asiantuntemusta aihealueittain.
- Paikallinen ääni on saatava kuulumaan
- Liian kaukana päätöksenteosta. Sisäministeriölle ollaan rakentamassa ohjausmandaattia ilman minkäänlaista rahoitusvastuuta, toisin sanoen valtaa ilman vastuuta.
- Keskustapuolue pääministeripuolueena ei alan kehityksen kannalta saisi toistua alle 20 v välein, asia tosin korjaantuu itsestään, kun Kainuusta sammuvat kaikki valot,,
- Vain viiden maakunnan mallissa saadaan riittävä painoarvo pelastustoimelle sisäisen turvallisuuden ja varautumisen asiantuntijana. Myös kunnat on huomioitava varautumisessa ja valmiussuunnittelussa, sillä niille jää edellen 50% nykyisistä tehtävistä, mm. koulutus, tekninen toimi, rakennusvalvonta ja kaavoitus.
- Palvelutasopäätöksessä tulee ottaa jatkossa liiketoiminta ja merkittävät taloudelliset toimijat huomioon. Kunta ei voi olla ainoa lausunnon antaja.
- vahva maakunta pitää olla peruslähtökohta myös pelastustoimen järjestelyissä. Varautuminen ja ensihoidon ja siihen kytkeytyvien maakunnallisten SOTE -palveluiden mahdollistaja.
- Palveluiden järjestämisvastuullisen tahon on osattava ostaa todella hyvin, sillä tilaaja saa täsmälleen sitä, mitä tilaa eikä yhtään enempää tai vähempää. Täytyy siis huolehtia, että järjestämisvastuuta hoitavilla virkamiehillä on perusteellinen pelastustoimen tehtävien tuntemus.
- pelastustoimeen ei tilaaja tuottaja malli sovellu kun ei ole toimivia markkinoita. Järjestämispuolelle tarvitaan joka tapauksessa vahvaa osaamista pelastustoimen osalta, joten jos pelastustoimi sijoittuu palvelulaitokseen, tulee lisää hallintoa ja kustannuksia.
- Pelastustoimi pääsääntöisesti viranomaistoimintaa. Roolia korostettava maakunnan palvelulaitoksen toiminnassa. Ei jäädä vain yhdeksi toimialaksi muiden kanssa vaan korostetaan konkreettisesti pelastusviranomaisten roolia sisäisen turvallisuuden yhtenä merkittävimmistä tekijöistä valta- ja maakunnallisella tasolla.
- "Palvelulaitoksen" alla jäädään vammaisen äpärälapsen asemaan - ollaan niin pieni, ettei meidän ääni kuulu, eikä meistä valiteta.
- Jos Sote määrää on pelkona, että Sote vie ja pela "vikisee"
- Kommentoin asiaa olettaen, että pelastustoimen alueita olisi vähemmän kuin maakuntia, jolloin maakuntien ja pelastustoimen suhde vaihtelee riippuen, onko kysymys keskus- vai osakasmaakunnasta.
- Politikointi ja turvallisuusala eivät sovi yhteen. Tässä mallissa valtuustokauden välein muuttuvat (päivittyvät) tavoitteet voivat heitellä rajusti tai toisena pelkona on, ettei niitä kehitetä ollenkaan, koska ei viitsitä puuttua "pelkän menoeran" (lue: pelastustoimi) toimintaan ja käyttää siten aikaa säästöjen etsimiseltä ja seuraavan valtuustokauden turvaamiselta turhuuteen.
- Pelastustoimella tulee olla selkeä keskitetty valtakunnallinen ohjaus/palveluyksikkö, jolla on siihen keskitettyihin asioihin ohjaus, johto ja päätösvalta tuottamisesta sekä maakuntien pelastuslaitosten rahoituksesta erilliset taloudelliset resurssit. Yksittäinen
- On erittäin tärkeää, että pelastuslaitoksia tulevaisuudessa johdettaisiin yhdenmukaisesti. Johtajat tulee rekrytoida perusteellisen hyvin.

- Pelastustoimen uudistuksessa on päästävä eri tahojen keskinäisestä kilpailusta sujuvaan yhteistyöhön. Vahva valtakunnallinen ohjaus ja hyvä yhteistyö maakuntien kanssa taka parhaan lopputuloksen. Valtakunnallinen ohjaus ei saa olla irti arjesta olevaa ylimielistä pomottelua.
- Kokonaisuudessa pelastustoimella tulisi olla selkeä oma reviiri jonka yli muut päättäjät eivät saisi kävellä, rahoitus on myös tällä reviirillä.
- Pelastustoimen aseman on oltava koko valtakunnan tasolla erittäin vanha.

Organisoitumisen ja organisaation on oltava koko valtakunnan tasolla erittäin vahva ja samanlainen. Alueellisia eroja ei voi olla, koska apua tai muuta pelastustoimen tai ensihoidon palvelua tarvitsevan kansalaisen tulee olla yhdenvertaisessa asemassa koko valtakunnassa.

- Pelastustoimen alueellisten riskien huomioiminen.
- Palvelut tulisi tuottaa mahdollisimman kustannustehokkaasti.
- Pelastuslaitoksella pitää olla ns. oma rahasäkki, mutta valvonta muualta, että rahaa käytetään maakunnan joka kolkkaan tasapuolisesti. Pelastuslaitos voi tuottaa ensihoitopalveluja sotelle, kunhan selvitetään rajapinnat ja tarvittaessa muutetaan lait ja asetukset sopiviksi.

Lopuksi: Pelastuslain uudistusta on ryhdytty valmistelemaan. Mitkä ovat nykyisen lainsäädännön keskeiset kehittämistarpeet?

- Roolit ja vastuut selviksi, ilman nurkkakuntaisuutta kokonaisuus huomioiden eli asiakas joka on se kuntalainen. Ei luoda systeemiä vain systeemin takia. Huomioitava myös Suomen tehdaspalokunnat ja niiden rooli pelastuksessa ja sopimuspalokunnat, koska ilman niitä viranomaisten toiminta ei ole mahdollista todellisuudessa. Rahoitus mietittävä niin, että maksu jakaantuu järkevästi niille, joilla suurin riski ja perusmaksu kaikille palvelusta. Kalusto pitää olla siirrettävissä tarpeen mukaan sinne missä sille on tarvetta eikä niin että hankitaan kaikille kaikki. Kalusto voisi olla myös erikoitunutta tietyillä asemilla ja se siirretään tarpeen mukaan tilanteeseen.
- Jo pelkkä maininta ammattipalomiesten työajan muuttamisesta vuoden- ja vuorokauden ajan mukaan painopistevuoroihin on järjetön. Kukaan ei voi osoittaa, että viikonloppuisin ja yöaikaan tarvitaan vähemmän ammattihenkilöstöä, koska on vähemmän tehtäviä. Tehtäviä on lukumäärällisesti vähemmän, mutta ne vaativat hyvin usein viikonloppuisin ja öisin enemmän osaamista ja enemmän henkilöstöä, koska useammin ihmishenkiä ja suuria omaisuusarvoja on vaarassa ja joudutaan pelastamaan.
- Tuottaa työvälaineet pelastustoimen strategian saavuttamiseksi.
- Yhteisten toimintamallien ja tehokkuuden hakeminen. Erityisesti hallinnon ja tukipalveluiden päällekkäisyyksien osalta, mutta myös operatiivisen toiminnan osalta silloin, kun se on isompia alueita (useita maakuntia) koskevaa.
- - Pelastustoimen roolin vahvistaminen sisäisessä turvallisuudessa.
 - Kaksiportainen järjestelmä SM-pelat
 - Tulkinvaraiset kohdat pitää selkeyttää.
 - Hoitolaitokset sprinklattava ilman poistumisturvallisuusselvitystä.
 - Tiedonsaantioikeudet varmistettava.
 - Omatoimisen varautumisen selkeyttäminen
- Tarvitaan valtakunnan tason ohjausta ennaltaehkäisytyöhön. Eli määrätty tavoitteet ja menetelmät
- Vahva valtakunnallinen ohjaus, hallinnon karsiminen, avien lakkautus, mahdollisuus tuottaa palvelut myös yksityisen yrityksen kautta.
- Pois 12§ > vakuutusyhtiöiden ja rakennusvalvonnan kontolle
- Pois 13§ Nuohospalveluun liittyvien vastuiden poistuminen lainsäädännöstä. Ympäristö- ja rakennusvalvontasektorille
- Sopimuspalokuntien aseman ja toiminta edellytysten turvaaminen niin taloudellisesti kuin toiminnallisestikin
- Varautumisen ohjaaminen on määritettävä siten, että päättäjätahot mieltävät, mitä sanalla "varautuminen" tarkoitetaan. Pelastustoimella on tässä "tuhannen euron paikka" toimia laajassa mittakaavassa yhteiskunnan varautumisen erityisosaajana, jos asia saadaan kirjattua lakiin oikein.
- Eniten vaivaa SM:n antamien tarkempien asetusten ja määräysten puuttuminen. Ilman meneillään olevaakin uudistusta SM olisi halutessaan pystynyt ohjaamaan pelastustoimen sisältöä paljon väkevämmin. Voisiko sanoa, että Pentti Partasen kaudella harjoitettiin liberalismia.
- Kuntien sooloilujen vähentäminen
- Saada laki valmiiksi ennen kuin aletaan kehittää mitään muuta.
- Suurten ja pienten asioiden selkeämpi erottaminen toisistaan. Varautumista koskeviin velvoitteisiin liittyy hyvin isoja tavoitteita, melko kevyin kirjauksin. Vastaavasti onnettomuuksien ehkäisyssä laki käsittelee nippeleitä. Tasapainoinen kokonaisuus tarvitaan.
- Kehittää pelastuslaitoksista tehokkaampia palveluntuottajia. Kaikilla viidellä laitoksessa sama visio ja päämäärä, ihmisten auttaminen vuoden kaikkina päivinä, vuorokauden ympäri.
- Ei tilaaja - tuottaja mallia.
- Tuottajat myös pelastuslaitos tuottaa tarvittavat palvelut kansalaisille; tietoa, taitoa ja halua varmasti löytyy. Maakuntahallitus hyväksyy (pyytää tarvittavat lausunnot kunnilta) palvelutasopäätöksen.
- tarvitaan vahva poliittinen kanta, nyt meillä ei ole itseasiassa mitään, uutisten puhetta ja edellisten hallitusten halu sote uudistukseen. kaikki muu on yksittäisten ihmisten näkemyksiä asiasta. Tämä vatuloiminen tulee erittäin kalliiksi ja tulee ehkä maksamaan vielä ihmishenkiä
- Laitosten toiminta täysin kirjavaa. Kansalaiset ei saa tasapuolisia palveluita. Ministeriön ohjeita ei noudateta koska ne on vaan ohjeita. Hallitusohjelman linjoja ei noudateta. Kumppanuusverkosto on tehoton. Verkostolla ei ole mitään lakiin perustuvaa päätöntä valtaa asioista.

- Ehkäpä riskienhallinnan sisältöä tulisi kehittää vielä määrästä laatuun. Tarkastusten maksullisuuskin on mielestäni hieman kyseenalainen juttu veronmaksajille. Täytyisi löytää ne todelliset riskikohteet.
- Termien ja käsitteiden nykyaikaistaminen. Eli valistuksen sijaan turvallisuusviestintä, neuvonta ja koulutus. Pelastustoimen palvelutarjottimen vakiointi, eli asiakas tietää mitä palveluita on saatavissa ja harmonisointi koko valtakunnassa.
- Riskiarvion mukainen pelastustoimi
- Toiminnan kehittäminen ja järjestelmien hankinnat
- Voisi harkita vakavasti luopumista vss-rakentamisesta, tai ainakin jokin selkeä muutos siihen, että rakentamista voisi huomattavasti vähentää.
- Valvontatoimintaan pitäisi saada lisää paukkuja ja työkalupakkiin lisää työkaluja. Nyt käytössä olevat hallintopakkeinein ovat raskaita, työllistäviä ja erittäin hitaita. Valvontatoimintaan tulisi saada mahdollisuus sanktioida vakavista rikkeistä välittömästi (sakotusoikeus tms). Myös rangaistuspykäliin pitäisi saada sisällytettyä pois jääneet pykälät (esim 12&13§).
- Koulutus. Kahdessa erillisessä koulutuksessa ei ole kustannuksien vuoksi minkäänlaista järkeä. Hyväksiluvut sopimuspalokuntakoulutuksista puuttuvat täysin ja koulutusrakenne on keskitetty rekisteröidylle yhdistykselle joka ei ole kilpailuteknisesti läpinäkyvä yhteiskunnan rahansiirtojen vuoksi, mikäli EU-tasolla kiinnostutaan asiasta.
Pelastustoimen tulee keskittyä enemmän kansalaisten omaehtoiseen varautumiseen, eikä pelastustoimea voi edellyttää huolehtimaan kaikesta siitä mikä kuuluisi kotitalouksien omaan varautumiseen. Lakiin ei tule kirjata uusia velvoitteita, mutta puhtaasti vapaaehtoinen palo- ja pelastustoiminta on mahdollistettava nykyistä paremmin. Esimerkiksi maaseuduilla tulisi olla mahdollista muodostaa "hälytysrinki" esimerkiksi maanviljelijöistä joilla on vedenajokalustoa olemassa. Suurissa rakennuspaloissa sekä maastopaloissa heidän tietotaitonsa saattaa jopa olla suurempi kuin lukion pelastusopistoon menneen pelastajan.
- Riskianalytiikassa pitäisi myös tarkastella taloudellisia vaikutuksia. Esim. elinkeinoelämä rahoittaa yhteiskuntaa merkittävässä määrin. Millä tavoin tämä näkyy tänä päivänä pelastuslaitoksen tekemässä yhteistyössä? Sama asia toisesta näkökulmasta: pelastuslaitoksen asiakkuuskäsitettä tulisi avata. Liikaa keskitytään siihen, että pelastuslaitoksen asiakkaat ovat onnettomuuden uhreja tai valvontatoiminnan kohteita. Pelastuslaitoksen pitäisi tarjota myös isoja turvallisuustuotteita (sis. harjoitus- ja koulutustoiminta, valvonta, tuvi-, yhteistoiminta kalustoasioissa, ICT-toiminta,...) merkittäville elinkeinoelämän kohteille.
- Lakimme ei näytä mahdollistavan hyvin mm. nykyistä tietojen käsittelyä vaan jokainen pitää "omansa tiedot itsellään eikä anna niitä toisien käyttöön".
- Väestönsuojelun ja sen organisaatioiden siirtäminen osaksi normaalia varautumistoimintaa ja kiinteämmäksi osaksi normaaleja organisaatioita.
- Miksi toimivaa järjestelmää pitää korjata?
- Varmistaa vahvasti maakuntaa merkittävästi pienempien, mutta kokonaisturvallisuuden kannalta tärkeimpien alueiden (suurten kaupunkien) vaikutusvalta toiminnan kaikinpuolisessa suunnittelussa ja toimeenpanossa
- Laajojen häiriötilanteiden toimivaltuudet ja vastuut tulisi selkeyttää. Pelastustoimintaan kuulumattomien tehtävien laskutus mahdolliseksi.
- Vastuita tarkennettava.
- Pelastustoiminnan johtaja -termiä tulee selkeyttää ja tuoda termistö nykypäivään. Ehdotan tilalle poliisin mallia, jossa on yleisjohtaja (jatkossa johtokeskuksessa kiinteästi oleva palomestari) ja tilannejohtaja (liikkuva päivystävä palomestari).
- Varautumisen säännösten yksilöiminen tarkemmin 379/2011 46 § (erityisesti kohta 12 !)
- Painopisteaajattelu on käsittämätön ajatus (ilta/yöajoissa säästöt). Ei sähkölaitepalo tms. yleensä katso kelloa. Myös yöaikaan, jolloin havaitsemisviiveet kasvaa, ei ole varaa lähteä rakentamaan palokuntaa jo lähtökohtaisesti myöhäisellä lähdöllä.
- Lainsäädännön modernisointi siten, että pelastusviranomainen on ensisijassa ohjaava ja neuvova viranomainen. Jyrkät toimivaltapykälät, jotka edellyttävät toimivallan käyttöön ensitoimenpiteenä eivät ole modernin viranomaistoiminnan mukaisia.
- Todellista vastausta vaille jää: Miksi nykyinen luotettava järjestelmä tulee rikkoo? Miten pelastusosasto muuttaa toimintaansa? Ensihoitoa ja pelastustoimintaa voidaan koordinoita myös paikallisesti. Pelastusopiston asemaa ei tule heikentää. Maakuntarajat eivät saa rikkoo nykyisiä pelastuslaitoksia.
- Valtakunnallinen toimintojen yhtenäistäminen (riskianalyysi, toimintaympäristöanalyysit, viestintä, valvonta, turvallisuusviestintä).

Onko pelastustoimen toimintavalmiusaika - määritelmät realistisia? Miksi olemme huolissamme keskustoissa alle 10 min. tavoitettavista ihmisistä kun mökin mummo saa odottaa apuaan yli 40 minuuttia ilman että kukaan huolestuu?

Yhteistyön laajentaminen 42§ mukaisesti ja etenkin ikäihmisten turvallisen kotona asumisen parantaminen moniviranomais/järjestöjen yhteistyönä.

Onnettomuuksien ehkäisyn osalta: omatoimisen varautumisen vastuiden selkiyttäminen entisestään esim. pelastussuunnitelmaan liittyen tulisi olla velvoite turvallisuusvastaavan nimeämisestä ja perehdyttämisestä.

- Päällekkäisten hallintojen lopettaminen ja sitä kautta tarvittavien säästöjen hakeminen.
- Varautumisen nivouttaminen päivittäisvalvontaan.

Suuronnettomuusvalmiuden niputtaminen päivittäistoimintaan.

Johtamisjärjestelmän iskunsietokyvyn rakentaminen.

Viranomaisyhteistyössä tehtyyn valvontaan pakottaminen hybridiuhkien torjunnassa.

Ammattilaisten ja vapaaehtoisten jaksamisesta huolehtiminen.

Yrityksen ainut olemassaolon tarkoitus on rahan teko - torpataan yritysten mukaantulo, jotta kansa saa ne palvelut täysimääräisenä, mistä on maksanut, ja raha ei valu tuottoina järjestelmästä ulos. Jos riittää jaettavaa rahaa tuottoihin, on varaa tehdä homma itsekkin.

- Kun mennään viiteen alueeseen, tulisi pelastuslaissa korostua valtion vahva rooli pelastustoimen suunnittelussa, johtamisessa, ohjaamisessa ja valvonnassa.
- Nykyisten toimijoiden toimintamahdollisuudet tulisi jotenkin saada varmistetuksi. Rahoituspohjan säilyminen pelastusalueen riskit ja väestöpohja sekä palvelutaso huomioiden. Paloasemaverkon säilyminen. Syrjäseudun palveluiden kohtuullinen säilyttäminen. Perustuslain ydinkohtien toteuttaminen lainsäädännössä.
- Rahoitus ja "vapaaehtoisten hyödyntäminen" Sopimuspalomiehet, vapaapalokunnat yms tahot. Nuorisoa ja naistoimintaa unohtamatta.
- Ihminen vapaasta tahdosta on suuri voimavara yhteiskunnalle.
- Pelastuslaitosten yhdenmukaistaminen... pelastuslaitosten henkilöstön työhyvinvoinnin turvaaminen. Pois pienistä laitoksista, joissa pelastusjohtaja kyykyyttää koko henkilöstöä ennen eläkkeelle jääntiä.
- Pelastustoiminnan, onnettomuuksien ehkäisyn sekä ensihoito palveluiden varmistaminen jokaiselle suomalaiselle paikkakunnasta riippumatta.
- - Vahva ministeriön ohjaus
- Yhteiset toimintatavat
- Alueelliset olosuhteet huomioitava
- Herättävä siihen, että sopimuspalokunnat näivettyy maakunnissa --> vakituisia tarvitaan ja rahaa operatiivisiin virkoihin
- 24h/työaika ei ole ainut, jossa on tehostamista
- Onnettomuuksien ehkäisyn ja sisäisen turvallisuuden aseman korostaminen, mutta myös turvattava pelastustoiminnan järkevä ja tehokas johtaminen sekä läheisyysperiaate / nopeus. Pelastuslaitos ja sen ensimmäiset yksiköt taistelevat "aikaa vastaan", mutta myös huomioitava, että koko Suomessa ei voi toimia vain vakinainen henkilökunta
- Asiakasnäkökulmassa on unohdettu kokonaan liiketoiminta. Kaikki perustuu käytännössä yksilöön asiakkaana. Pelastustoimen neuvoa antava rooli PK-yritysten riskienhallinnassa.
- Sopimuspalokuntien kiinteä yhteistyö yritysten kanssa.
- Sopimuspalokuntien jatkuvuuden turvaaminen.
- Löytää keskeiset asiat, joita on syytä tehdä yhtenäisesti kuten riskianalyysityö ja ICT ja tukipalveluiden ratkaisut maakunta- / valtakunnan tasolla.
- Pelastustoimen ja varautumisen alueen tehtävät pitäisi siirtää aluehallintovirastoista ja osin sisäministeriöstäkin uuteen valtakunnalliseen pelastusvirastoon. (Aluehallintovirastot voisi muutenkin lakkauttaa ja jakaa niiden tehtävät toimialakohtaisille valtakunnallisille virastoille.)
- Sisäministeriön, AVI:n ja maakunnallisten pelastuslaitosten roolit, vastuut, velvoitteet ja oikeudet, tulee säätää selkeiksi.
- Yhdenmukaisuus
- Kun valtiollistaminen ei ennen onnistunut, niin nyt otetaan sitten vahinko takaisin. Valtion pelastushallinnossa taitaa olla suuri halu päästä "säätämään käyvää konetta" - seuraukset voidaan helposti arvata.
- Pelastustoiminnan johtamiseen liittyvät asiat. Niihin tulee olla selkeä tulkinta niiltä osin kun pelastustoiminnan johtajan saapuminen fyysisesti kohteeseen viivästyy tai jos pelastustoiminnan johtaja (pelastusviranomainen) ei saavu kohteeseen lainkaan. Tilannepaikan johtajan määräytyminen (ennalta nimetty). Tilannepaikan johtajan

toimivaltuudet.

Palvelutasosta päättäminen. Siihen kuntien vaikutusmahdollisuus koosta riippumatta. Kullakin kunnalla oikeus päättää paremmasta palvelutasosta, mikäli kustantaa itse.

- Huomioidaan alueen erityistarpeet niin pelastustoimessa kuin ensihoidossa.
- Rakennuslupaviranomaisen ja pelastusviranomaisen roolit. Pel vain asiantuntijana.
- 17. Mille taholle suunnittelu- ja koordinaatiovastuun tulisi kuulua seuraavissa palveluissa? => Tietyt toiminnat tulee keskittää toimialalla maakunnista riippumattomalle organisaatiolle, jolla on pelastustoimeen liittyvä ohjaus- ja valvontavastuu. Yksittäinen maakunta ei ole oikea taho tuottamaan ja ohjaamaan valtakunnallista palvelua. Se on tavallaan intressijääviys, jossa oman maakunnan etu on aina laitettava yhteisen edun edelle. Maakunta ei voi tehdä sellaisia päätöksiä, jotka eivät ole sen maakunnan edun mukaisia.
- Varautumisvelvoitteita tulee selkeyttää, mitkä tehtävät kuuluvat kunnille, mitkä pelastuslaitokselle.
- Kyselyn perusteella ei voi päästä kovin hyvin johtopäätöksiin, koska vastaaja tulkitsee sanoja omalla tavallaan. Mitä kukin ymmärtää esim. kohdan 17. suunnittelu- ja koordinaatiovastuulla.
- Jos pelastustominnan järjestämisen ajatus toteutuu, niin 5. ja 6. luku ainakin osittain uusiksi.
- Tavoitteena olisi pitkälti yhtenäisen ohjauksen, toimintamallien ja palveluiden luominen koko valtakunnan alueelle
- "42 §

Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Jos viranomaiset virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, heidän tulee mahdollisten salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa asiasta alueen pelastusviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä."

Ilmeisestä palonvaarasta tai onnettomuusriskistä ilmoittamisen velvollisuutta on ulotettava kaikkia kansalaisia koskeväksi, kuten yleinen toimintavelvollisuuskin on. Nykytilanne velvoittaa karkeasti vain viranomaisia ja kuntien työntekijöitä. Yksityisten toimijoiden palveluksessa sekä yksittäisiä kansalaisia ilmoitusvelvollisuus ei koske. Tilanne on kestävä, koska mm. ikääntyneiden hoivapalveluita tuottaa enenevässä määrin yksityiset toimijat, vapaaehtoiset ym. Lisäksi ikääntyvien ihmisten määrä on nyt ja tulevaisuudessa kasvussa.

- Kunnilta yksittäisiä asioita koskien mm. varautumista pois ja ne niiden valmistelu ja koordinaatio pelastuslaitoksille.
- Pelastussuunnitelmille tarkentaminen, omatoiminen varautuminen, vastuunjako koskien lähinnä yrityksiä ja yhteisöjä.
- Luku 10 Pelastustoimen varautuminen väestönsuojeluun.
- Pelastustoimen tiedonsaantioikeuksien arkipäiväistäminen ja käyttömahdollisuus niin suunnittelussa kuin operatiivisessa toiminnassa.

Vesiuskellustoiminnan muuttaminen pelastuslaitoksen lakisääteiseksi tehtäväksi maakuntatasolle

Pelastustoimen roolia maakunnan varautumisen koordinoinnissa ja yhteensovittamisessa korostettava entisestään.

Kuntien valmiussuunnittelun tukeminen lakisääteiseksi tehtäväksi.

- Palvelutason yhdenmukaistaminen ja hallintomallin yhdenmukaistaminen. Jälkimmäinen tulee varmasti järjestämislain myötä selkeytymään, mutta edelleen palvelutasoon jää paljon maakunnassa päätettävää - mikä ei takaa yhdenvertaisia palveluita valtakunnassa.